Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.
Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugekõned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.
Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.
Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.
Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.
Kuulutusi järgmise päewa lehe jaoks wõetakse wastu kella 2-ni päewal, laupäewiti kella 1-ni päewal „Postimehe" raamatukaupluses, Suurturg 16 ja kontoris, Jaani tän. 11/13.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.
Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.
Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.
Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.
„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 147 **Neljapäewal, 4. juunil 1931.** **Tänast lehte 6 lehekülge** **75. aastakäik.**

Tööline tuktus 9 sülla sügawusesse kaewu.

Rasked wigastused, elulootusi wähe.

Teisipäewal kell ½7 ajal õhtul juhtus Tartus, Elwa tän. 21 maja õuel raske õnnetus, kus kaewutööline Johannes Redikson, 23 a. wana (pärit Saaremaalt), kukkus chituselolewasse kaewu, mille sügawus üle 9 sülla.

Tööd lõpetades hakati R-i kaastööliste poolt wälja tõmbama. R. jõudes juba pealepoole maapinda ei läbenud ära oodata kaastööliste abi, waid katsus ise end istumispuu pealt käte jõul üles tõmmata, kuid kukkus järsku tagasi 9 sülla sügawusse.

Kiirelt kaewu laskunud kaastööliste ja juurerutanud inimeste kaasabil tõmmati R. kaewust uuesti wälja, kusjuures ta meelemärkusele tuli ning toimetati rutuliselt autol Maarjamõisa haawakliinikusse. Redikssoni wigastused kuuluwad raskete liiki ning ellutol Maarjamõisa haawakliinikus. Redikssoni wigastused kuuluwad raskete liiki. Näib, et on tegemist selgroowigastusega, sest jalad ei liigu. Lähemad päewad näitawad, kas R. ellu jääb wõi ei, praegu on ta terwisline seisukord wäga raske.

Kas metsaülem uputas enese?

Wõru abi-metsaülema paat riietega järwel, mees ise kadunud.

Teisipäewa õhtupoolikul sai Wõrus teatawaks, et abimetsaülem Hindrik Jaaska on läinud hommikul kell 11 järwele paadiga, kuid kaduma jäänud. Nimelt leiti Roosi saarelt paat riietega, kuid meest ennast ei olnud. Et asi kahtlane näis, teatati koost politsele ja asuti kadunu otsimisele. Teisipäewa õhtul ja kolmapäewal toimetatud otsimised ei annud aga weel tagajärgi.

Jaaska kadumist walgustatakse mitmesuguselt. Mõned püüawad tõendada, et siin olewat enesetapmisega tegemist, teised seawad kadumist ühendusse riigikontrolli kontroleerimisega. Nimelt on metsaameti kontrollimisel, mis algas juba läinud reedel, ilmsiks tulnud puudujääke, milles Jaaskat süüdistatakse. Kuna puudujääk esialgu suur ei näinud olewat, on see siiski põhjustanud arwamist, et Jaaska wõis kas põgeneda wõi lõpetada enesetapmisega. Igatahes peab lugu lähemail päewil selguma.

Tartu lennudiwisjonil uus ülem.

Tartu lennuwäe diwisjoni uueks ülemaks hukkunud maj. Sööti asemele on määratud major J. K. Fischer lennubaasist. Uus ülem asus neil päewil teenistuskohale. Maj. Fischer on wanemaid lennuwäelasi, pikemat aega juhtiwatel kohtadel teeninud. Pildil Tartu lennudiwisjoni ohwitserkond ja allohwitserid ühes õhukaitse ülema kol. Tombergi (×) ja uue ülema maj. Fischeriga (××).

Piksetorm Walgas.

Tegi kurja mitmel pool.

Esmaspäewa õhtul läks üle Walga äikesehoog, millega ühes käis suur torm, mis lahtise liiwa ja tolmu pani otse tuiskama. Nii oli linn tolmupilwe keerises, kuna tormi-iil tegi kahju ka puude kallal ja paiskas mitmel pool aiaplangud ümber, purustas lahtioleweid uksi ja wiis linnaääremail kohtadel uutel majadel katuselt kiwe maha.

Kogu öö wastu teisipäewa oli Lõuna-Eesti ja Walga äikesehoogude ja wihmasao keerises. Oli palju kõwu äikseraksatusi ja Wõru ning Lätimaa poolt paistsid tulekahju kumad.

Lääne maawalitsuse sekretär Areni asi kohtupalatile tagasi.

Riigikohus kuulutas otsuse omaaegse Lääne maawalitsuse sekretäri Aleksander Areni süüdistusasjas. Kohus oli otsustanud tühistada kohtupalati otsuse ja asja uueks otsustamiseks samale kohtule tagasi saata.

Kohtupalat oli karistanud A. Areni pooleteise-aastase wangirooduga. Süüks pandi talle 400 kr. omandamist awanssides arwel. Nimelt oli wõtnud ta 400 kr. awansse haiglate woodite muretsemiseks, tegelikult neid summasid aga edasi ei olnud maksnud, olgugi et maawalitsuse raamatupidajale oli teinud ettekande raha edasiandmise kohta. Peale selle oli ta kinni pidanud 3 kirja 8—82 päewani ja muu seas ka kohtupristawi kirjawahetuse temalt ühe summa sissenõudmiseks.

„Noole" toimetaja mõisteti õigeks.

Kolmapäewal oli arutusel riigikohtus õp. J. Treumanni ja ajalehe „Noole" waheline protsess. Teatawasti Tartu-Wõru rahukogu karistas „Noole" wastutawat toimetajat E. Raudseppa 2-nädalase arestiga õp. J. Treumanni erakaebe põhjal. Selle otsuse tühistas kohtupalat, mõistes toimetaja Raudsepa õigeks. Wiimase otsuse peale kaebas J. Treumanni wolinik edasi. Riigikohus jättis aga edasikaebuse tagajärjeta.

Laenuprotsendi ühtlustamine.

Diskontoprotsent Tartus 11 peale.

Laenuprotsendi alandamine seisab püsiwalt päewakorral. Mäletawasti otsustati wiimasel ühispankade päewal mõne kuu eest, et 1. juulist alates wõetakse ühispankades ette laenuprotsendi alandamine. Nüüd aga on seisukohale jõutud, muu seas ka Rahwapanga nõukogu koosolekul, et järjekorraline laenuprotsendi alandamine tuleks edasi lükata sügiseni, mis oleks sobiwam aeg protsendimäärade alandamiseks.

Küll tahetakse aga Tartus läbi wiia laenuprotsendi määrade ühtlustamine Tallinnaga ja nimelt selles mõttes, et diskontoprotsenti mittepikendatawate wekslite pealt alandada 12 pealt 11 peale. Seegi oleks igatahes tubli sammedasi. Muude laenude protsendimäärad jääks esialgu endiseks.

Kauldawasti on see kawatsus Tartu pankade poolt üksmeelselt heakskiitmist leidnud.

Wiimane kooswiibimine Soome kirjanikkudega.

Weel kord: unustamatu Tartu.

Teisipäewa õhtul oli Soome saadiku poolt korraldatud dinee soome kirjanikkude Eestis wiibimise puhul. Dineele olid palutud ka Tallinnas asuwad eesti kirjanikud ja ajakirjade peatoimetajad. Soome saadik Wuorimaa tervitas kokkutulnuid, soowides, et sidemed, mis on eesti ja soome kirjanikkude wahel loodud, kujuneks wiljakaks ja kestaks igawesti. Kõnesid pidasid soomlaste poolt weel A. Järwentaus ja Kersti Bergroth ning Olawi Paawolainen, eestlaste poolt K. Ast ja E. Hubel. Kuna see oli wiimane õhtu koos wiibida soome kolleegadega, siis kujunes õhtu õige sõbralikuks ja soojaks. Eile kell 11 lahkusid soome külalised aurik „Expressil". Neid oli sadamasse saatma tulnud rohkearwuline saatjatepere. Soome daamidele annetati sületäied lilli.

*

Wiimasel kõnelemisel tähendas A. Järwiluoma, et temale on jätnud Tartu unustamatu mulje. Tartu olewat palju romantilisem ja lüürilisem kui Tallinna, kus tulewat esile rohkem praktiline waim. Ta ütles, et tunneb wäga hästi Heidelbergi, kuid arwab, et Tartu üliõpilaslinnana on palju huwitawam Heidelbergist. Ta oleks hea meelega tahtnud weel kord olla noor, et õppida Tartu ülikoolis ja saada kogu eluajaks omale kaasa kauneid muljeid sellest lehe- ja õiterikkast linnast.

Arwi Järwentaus palus wiimasel hetkel ütelda edasi südamlikku tänu kõikidele eesti kolleegidele ja kõikidele Tartu tegelastele, kes niipalju lahkust ja soojust soomlaste wastu üles näitasid. Laew lahkus sadamast wastastikuste elaguhüüete all. Merel puhus aga kõwa tuul. Soomlased ise arwasid, et meresõit niisugusel wäikesel laewal, nagu seda on „Express", on tuulisel ilmal raske. Tähendasid ka, et Soome on keeluseaduse maa ja wõib-olla seal sõitjatel tuleb minna läbi puhastustulest, sest ei wõi minna Soome pinnale, kui kõhus leidub midagi keeluseaduse wastast.

Kokkupõrge Poola sõdurite ja Leedu talupoegade wahel.

Kaunasest, 3. juunil. Ametlikult teatatakse: Walkinikos, Wilno maakonnas, tekkis raske kokkupõrge Poola sõjawäe ja leedusoost talupoegade wahel. Kokkupõrke põhjuseks peetakse ühe piiskopi külastamist. Mitmed leedulased olewat rasketi haawatud. Lähemad teated puuduwad.

Kirjanik F. Holländer surnud.

Neil päiwil suri Berliinis 63 aasta wanuses tuntud saksa kirjanik ja dramaturg Felix Holländer. Ta oli aastakümmend kuulsa lawastaja Max Reinhardti lähem kaastööline. Holländeri sulest on ilmunud mitu paljuloetawat romaani.

Eesti-Läti majanduslepingule kirjutati alla.

Rida wastastikuseid soodustusi.

Eile kirjutati wälisministeeriumis alla wälisminister J. Tõnissoni ja Läti saadiku K. Sarinschi poolt lisakokkuleppele ajutise majanduslepingu juure Eesti ja Läti wahel. Kokkulepe näeb ette 2 nimekirja soodustustega eesti ja läti kaupadele.

Tähtsamad soodustused oleksid wastastikku antud: tsement (35.000 tünni aastakontingendi kohta, milline soodustus jõusse astub ainult alates päewast, mil Lätis praegu makswat tsemenditolli õrgendatakse), tahwelklaas (soodustus astub jõusse päewast, mil maksma pannakse mõlemi maa minimaaltariif, aga mitte hiljem 1. jaan. 1932. a.), lubi, jahwatatud tsement ja linaseemneõlid — need kaubad on wastastikku ilma tollita. Schokoladil ja kompwekkidel jääb tolliks 1,5 kr. ja balansi-kaaludel 0,30 kr.

Eesti ainetelt ühepoolselt — põlewkiwi õlidelt, bensiinilt — 50 protsl. tollialandust ainult 23000 tonni aastakontingendi kohta. Külmetusmasinatelt, rrükitud puuwillastelt riietelt, lauanugadelt, kahwlitelt, juuskadelt, tennisreketitelt jne. 50%.

Lätile antakse ühepoolselt: suhkrult (ainult 1000 tonni aastakontingendi kohta). Jalgrattastelt (kuni selle tollitariifi paragr. minimaaltollimäär ei ületa 20 kr., antakse Läti jalgrattastele 50 protsl. tollialandus. Alandatud tollimäära soodustus on antud ainult 2000 tükki nende kontingendi kohta).

Walgetelt ahjupottidelt, klaasidelt ja pudelitelt 50% tollialandust. Nõeltelt, rehadelt, ekonomiiseritelt, wilja tuulamismasinatelt, sortecrijatelt jne. 50%. Kokkulepe on sõlmitud määramata ajaks.

Litwinow otsib sõpru.

Wene-Prantsuse politilise lepingu mõtet eitatakse, kuid kaubaleping olewat teoksil.

Berliinist, 3. juunil. „Frankf. Zeit." Pariisi kirjasaatja teatab, et Saksa lehtede teated, nagu oleks Prantsusmaa ja Nõukogude Wenemaa wahel läbirääkimised käimas wastastikku mittekallaletungi lepingu sõlmimiseks, ei wasta tõele.

Briandi ja Litwinowi wahel olewat Genfis arutatud ainult kaubalepingu sõlmimise wõimalusi. Algatus selleks olewat olnud Litwinowi poolt. Kuna Nõukogude Wenemaa senini Prantsusmaad pidas Nõukogude wastase ühise frondi loomise seskohaks, siis püütawat seda liikumist sõlmitawa majanduslepingu läbi halwata. Kui Prantsusmaa umbusku üles ei näita ja läbirääkimistesse astub, siis ei tule selles lehe korrespondendi arwates näha ainult majanduskriisi tagajärgi, waid ka pettumust Saksa-Prantsuse suhete arendamises.

Neil päewil jõudwat Pariisi Nõukogude Wene wäliskomissari asetäitew esitaja Woljanski, et selgitada kaubalepingu läbirääkimiste algatamise wõimalusi. Pariisis ei loodeta neist kuigi palju, sest Prantsusmaa tahab ikkagi enne sõjaaegsete wõlgade küsimuse üles tõsta.

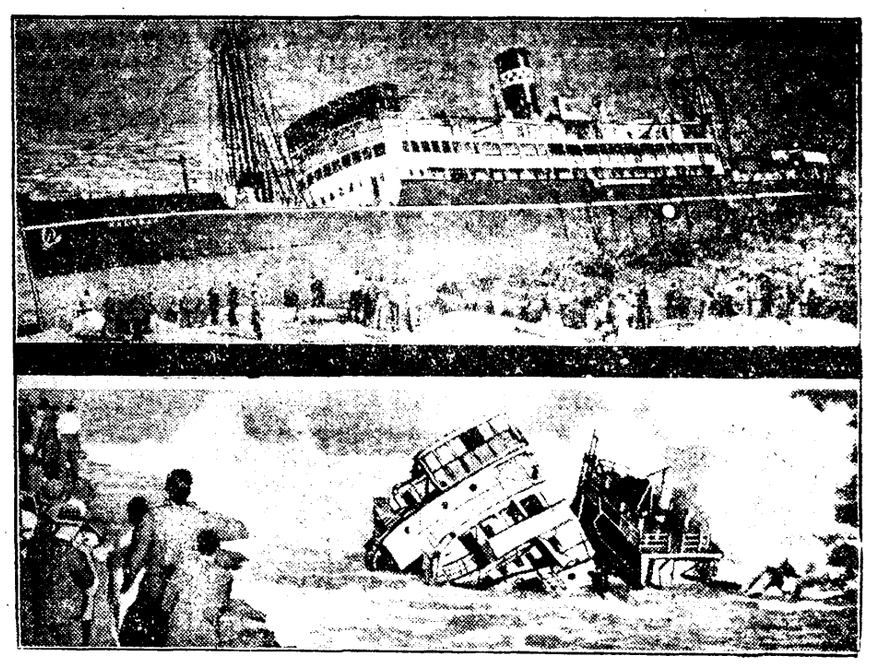

Torm ei tunne nalja.

Hiljuti ajas kohutaw torm Inglise mootorlaewa „Malabari" Sidney lähedal Austraalia randa (üleewal). Poolepäewase lainete mängukannits olemise järele algas torm uue jõuga ja wähese aja järele oli laew kolmeks tükiks purustatud ning põhja uhutud. Kümned tuhanded inimesed jälgisid rannast loodusjõudude wõimsat mängu.

Nisu ostmine Saaremaa põllupidajatelt.

Nagu teada, wõtsid kaks Tallinna suurweskit märtsikuul enda peale kohustuse, ära osta kõik kodumaa nisutagawarad, mis põllupidajate poolt müüa pakutakse. Ost jõunib wastawalt standard-kawa alusel, mille järele nisu on jagatud 4 liiki. 1. sordi eest maksetakse 21 s. kg, 2. — 20 s., 3. — 19 s. ja 4. — 18 senti kg. Seni on üle riigi ära ostetud kõik pakutud nisu ja oma kwaliteedilt on suuremalt osalt see nisu kuulunud 1. ja 2. sorti. Põllupidajatelt ei ole tulnud kaebusi selle kohta, nagu oleks mõni nisu tagasi lükatud wõi arwatud madalama kwaliteedi alla.

Ühenduswõimalustest olenewalt ei ole seni saadud ära osta Saaremaa nisu. Nüüd on Saaremaaga korralik laewaühendus olemas ja ostetakse ka sealt pakutaw nisu ära. Nisu ostmine jõunib arwatawasti 12. ja 16. juuni wahel. Wastuwõtmine on Roomasaare sadamas.

Statistika keskbüroo andmetel oli möödunud aastal Saaremaa nisusaak 23.267 kwintaali.

Mustwees oli lööming.

Teisipäewa hommikul oli Mustwee alewis Petrogradi tänawal joobnud isikute wahel kakelus. Üheltpoolt olid lööginesteks Grigori Mikulin ja Semjon Aganits ja teiselt poolt Semjon Bastilow kahe wennaga. Kakeluses löödi teadmata isiku poolt Semj. Bastilowile haawu kõhte ja rindu, mis tunnistati rasketeks ja elukardetawateks. Haawade löömises kahtlustatakse Grigori Mikulinit ja Semjon Aganitsit.

Palamuse laulupidu 21. juunil

Hulk külalisi wäljast.

Palamuse laulupäew kujuneb tänawu Tartumaal üheks suuremaks kihelkondlikeks laulupeoks. Sia wõtawad üle 20 laulukoori ligikaudu 700 lauljaga. Üldkoore juhatab Juhan Simm. Kell ½12 päewal on kontsert-jumalateenistus kirikus, kus juhlustab õpet. Joan Lattik. Jumalateenistust kaunistawad mitmed jooloettekanded. Sia wõtawad kõik ümberkaudsed kirikuõpetajad. Kontsert-jumalateenistus antakse ka raadioteel edasi. Laulupidu algab kell ¼4 p. l. Peakõne peab wälisminister hra Jaan Tõnisson. Laulupeost wõtab külalisena osa ka kaitseminister hra A. Kerem ja mõned riigikogu liikmed. Õhtul kantakse ette laululawal wäheõhtu ettekanne: „Kuningas Õdipus." Laulupeo korraldajaks on kirikunõukogu, eesotsas esimehe hra Moora ja õpet. A. Keremiga, kuna sissetulek läheb Palamuse kiriku remonteerimise wõlgade katteks.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Kongressirikas suwi tuletõrjujatel.

Rida kutseid wälismaalt.

Soome tuletõrjujad peawad 22.—24. juun. Wiiburis oma 14. üldist tuletõrje kongressi. ühtlasi on sel ajal Wiiburis tuletõrje abinõude näitus.

Kongressi ajal tehakse wäljasõite Imatrale, Ensosse ja Uraasse, kus tutwunetakse kohalikkude tuletõrjedega. Wiiburis esinewad üksikud tuletõrjed, näidates oma wõimeid.

Soome Tuletõrje Liit on kutse saatnud kongressist osawõtmiseks ka Eesti Tuletõrje Liidule. Liidu juhatus wolitas instruktor A. Pirkeri Soome tuletõrje kongressist osawõtma. Soowitaw oleks, et ka teised tuletõrjujad, kes huwireisijad Soome teewad, Wiiburi tuletõrje näitust ja kongressi silmas peaks ja sellest osa wõtaks.

Rootsi Tuletõrje Liit peab oma aastakoosolekut 27. ja 28. juunil. Koosolekul peetakse mitu referaati ja on samal ajal ka tuletõrje abinõude näitus. Rootsi sõitjad tuletõrjujad pidagu ka seda meeles.

Rahwuswaheline Tuletõrje Liit peab oma koosolekut tänawu juulikuu alul Pariisis. Koosolekust wõtawad osa 38 rahwust. Eesti poolt sõidawad Pariisi Eesti Tuletõrje Liidu esimees A. Punga ja Liidu juhatuse liikmed J. Kemberg ja K. Lorenz. Samuti peetakse Pariisis 26. juunist kuni 12. juulini tuletõrje näitust.

Belgia Tuletõrje Liit peab oma 37. kongressi 15—17. aug. Noulerši linnas Flandrias. Belgialased kutsuwad osa wõtma ka Eesti tuletõrjujaid. Belgia tuletõrje kongressile sõitjad saawad Belgia raudteedel 30 protsl. hinnaalandust nii minnes kui ka tagasi tulles. Kolm ametlikku Eesti Tuletõrje Liidu esitajat walitakse Kuningliku Belgia Tuletõrje Liidu auliikmeiks.

Nii on Eesti tuletõrjujatel tänawu wõimalik wälismaal näha ja õppida paljugi.

Leedu wiisad Lätisse jääwad.

Kaunasest, 2. juunil. Teadlikult poolt teatatakse, et wiisade ärajätmine Lätisse jääb ära. Siseministri jutul käis töösturite ja kaupmeeste delegatsioon, kes samuti palus wiisade kaotamist majanduslistel põhjustel mitte teostada. Arwestatakse siiski sellega, et wiisade maksu alandatakse.

Sunduslik põllutöökoda.

Riigikogule esitatud seaduseelnõuga on lahendatud kauemat aega waidlusi tekitanud põhimõttelik küsimus; kas sunduslik wõi wabatahtlik põllutöökoda. Ja nimelt esimese kasuks. Järelikult põllutöökoda, kui ta meil realiteediks saab, omab awalikõiguslikku iseloomu, nagu juba tegutsew kaubandus-töös-tuskodagi. See awalikõiguslik iseloom toob enesega kaasa terwe rea tagajärgi, mitte ainult juriidilises waid ka puhtpraktilises mõttes.

Esiteks on sellega põllutöökoda tunnustatud Eesti põllumajanduse huwide ainsaks seaduslikuks esitajaks ja kaitsjaks. See autoritetsus seab koja erandseisukorda, wõrreldes teiste organisatsioonidega, kes kas täielikult wõi osalt samasuguseid ülesandeid taotlewad: mitmesugused põllumeeste seltsid, ühingud, politilise ilmega koondised jne. See on tähtis juhustel, kus arwamised lahku lähewad organisatsioonide wahel. Põllutöökoja sõna jääb autoritetseks, wiimaseks isegi siis, kui tema seisukoht tegelikult wõib-olla ei leia üksmeelset heakskiitmist põllumeeste enamuse juures.

Teiseks on põllutöökojal õigus oma walisjaid tegewuskulude katmiseks ja seaduses ettenähtud tingimustel maksustada, hoolimata sellest, kas maksumaksja on koja walimistest osa wõtnud wõi ei ja kas ta isiklikult tahab koormat kanda wõi ei. Maks põllutöökoja heaks on nagu iga teinegi riigimaks, awalikõiguslik koormatis, mis wastuwaidlemata korras sisse nõutakse.

Sunduslikkuse põhimõte on silmnähtaw loen Saksa-, eriti Preisimaalt, kus põllutöökoja idee, pärast ägedaid wõitlusi ja waidlusi 30. juuni 1894. aasta seadusega makswusele pääses. Saksa praktika ja põllutöökodade töö üldiselt rahuldawad tagajärjed ei ole kahjuks lubanud pöörata küllaldast tähelepanu wabatahtlikkuse põhimõttele, mis teostamist leidnud anglo-saksi maades, peaasjalikult Inglismaal. Wabatahtlikul organisatsioonil on rida paremusi, mida ei saa salata, ja kui meie neid siinkohal weel kord allakriipsutame, siis mitte selleks, et asuda põhimõttelikku opositsiooni esitatud seaduseelnõu wastu, waid selleks, et juba alguses saadik teada oleks, missugused olud ja wõimalused meid walitud teel ootawad.

Kui Preisimaa eeskujul sunduslikus põllutöökojas tahetakse näha ainult tagatist koja töö edukusele, siis ei tohi unustada, kuiwõrd kergesti sarnasel alusel loodud korraldus wõib degenereeruda 'nueks bürokraatliseks asutiseks teiste samalaadiliste kõrwal, kuiwõrd kergesti siin aparaadi kujundamisel ja pärastisel arenemisel on wõimalik liialdusteni minna, ilma et neid otsekohe näpuga näidata saaks. Põllumajandus on meil tähtsam majandusala ja kui siia juure arwata weel walimistega paratamatult seotud wõistlust ning enampakkumist, siis on selge, et waewalt leidub rühmituſi, kellel jatkuks kodanlist julgust häält tõsta kawatsuste wastu, mis muidu täiesti head, wõib-olla isegi tarwilikud, kuid mille ainus wiga peitub selles, mida sakslased nimetawad „üledimensioneerimiseks“, laiutamiseks antud olukorras. Sellega ei ole kellelegi ettekeiteid tehtud, waid ainult konstateeritud psühholoogilist tõde, et sissetulekute garanteerimine õhutab riisikot.

Kui waatame Preisimaa põllutöökoja korraldust, tema rohkearwulisi osakondi, alaosakondi, komisjone, katsejaamu, direktorite, ametnikkude ja eriteadlaste rohkearwulist personaali, siis saame aru, miks juba enne sõda oldi sunnitud mitte ainult üle astuma seaduses ettenähtud ½-protsendilisest normist kui ülemmäärast, põllutöökoja osasaamisele maamaksust, waid ka kawakindlalt kasutama riiklist toetust. Kuid mõlematest allikatest pole jatkunud kodade kulude täielikuks katmiseks, mispärast hakati kasutama kolmandat allikat — sissetulekuid põllutöökodade eneste ettewõtetest. Kuid siin tuleb olla äärmiselt ettewaatlik, sest kergesti wõib tulutoow ettewõte saada wõistlejaks põllumehele enesele wõi teiste organisatsioonide algatustele.

Tahtes Preisimaa põllutöökoda üle kanda meie oludesse, tuleb tõsiselt arwestada wiimaste omapärasusega. Kindlasti aga peaksid muutuma meie senised traditsioonid ja meie liig suur lootus riigi toetuse peale, kui tahame jääda asjalikkuse, mõõdukuse ja otstarbekohasuse piiridesse ning ära hoida põllutöökoja bürokratiseerimise hädaohtu. Mingil tingimusel ei tohi põllutöökoda muutuda pettumuseks põllumeeste lootustele.

Kui kõrwale jätta põhimõtteline külg, mis, nagu juba tähendatud, käesolewa seaduseelnõu esitamisel ära otsustatud, siis wõib üksikasjalikuma arutamise juures tarwilikuks osutuda mõningaid parandusi teha. Kuid see on harilik nähtus iga seaduseelnõu juures ja suurem osa parandusettepanekutest arwatawasti suuremaid raskusi ei tekita. Küll aga mõned üks sarnastest on näiteks aktiiwse walimisõiguse küsimus. Missugune põllumajandusliku pindala miinimum on tarwilik selleks, et omandada hääleõigust põllutöökoja walimistel?

Teatawasti lähewad arwamised selles küsimuses tunduwalt lahku. Põllumeestekogude poolt peetakse tarwil. eemaldada hääletamiselt wähemate kruntide omanikud, kuna sotsialistid soowitawad alammääraks wõtta 1 hektaar, kusjuures sotsialistide ettepanek nähtawasti mõnede teistegi erakondade ridades teatawat sümpaatiat leiab.

Küsimus on praegu lahendamata, kuid meile paistab, et asjalik kaalumine siin õige tee peaks näitama.

Walimisõigus peab olema niiwõrd awar, et ta haaraks kõiki isikuid, kelle tegewusalaks on põlluharimine (kas pea- wõi kõrwalharuna), kuiwõrd see ei ole eranditult sihitud oma majapidamise tarwituste rahuldamiseks. Ei saa lugeda põllumeheks isikuid, kes wabadel silmapilkudel hariwad tillukest maalapikest selleks, et saada juur- wõi ka terawilja — lisaks peasissetulekutele muult tegewusalalt.

Täpset piirjoont on muidugi raske tõmmata, kuid paistab, et wiga ei ole wististi mitte wäga suur, kui wõimaldada aktiiwne walimisõigus kõikidele maakruntide omanikudele, ja mundele kasutajatele, mille pindala on wähemalt 3 hektaari. Sarnane kompromiss tohiks olla wastuwõetaw mõlemile eeltähendatud poolele, sest ta jätaks seaduse alt wälja ainult wäikese osa kõne alla tulewatest kodanikkudest.

1929. a. põllumajanduslise üleskirjutuse andmetel oli 1—5 ha'liste talude arw Eestis 23.456. Kui wõtta alammääraks hääleõiguse andmisel 6 hektaari, siis oleks umbes 20 protsent maapidajatest kõrwaldatud osawõtust põllutöökojast. Sotsiaalselt ja majandusliselt ei ole soowitaw nii suurt kontingenti wälja jätta, järelikult ka luua kunstlikult wastolusid kahe rühma wahel — ühed, kes „sees“, teised, kes „wäljas“. Wõttes miinimumiks 3 ha, langeks „äratõugatute“ arw umbes poole peale ehk ligikaudu 11.000. Kuid need on rõhuwas enamuses inimesed, kelle majanduslised huwid ei koondu peaasjalikult põllumajandusele.

Ühte aga peab põllutöökoja suhtes eriti toonitama. Ja see on: mida wähem parteipolitikat sinna sisse kantakse, seda parem kojale ja kogu meie põllumajandusele. Kahjuks ei luba senised kogemused siin kõige roosilisemaid lootusi hellitada. Püüete wastu põllutöökoda ühe wõi teise politilise woolu kantsiks teha saab wõidelda heade tagajärgedega siis, kui põllumehed aegsasti walwele asudes kõige kindlamal kujul hukka mõistawad iga katse põllutöökoda tema otsekoheste ülesannete juurest kõrwale kallutada.

Lutsi ootab külalisi.

„Peni wastu wahetatud prantslane“ Lutsis.

Juba waremalt on kirjutanud mitmed eesti seltskonna- ja haridustegelased, eriti Setumaa rahwuslased, et nad tahawad tingimat Lutsi hõimlasile külla sõita.

See on kõigepidi terwitataw. Hõimuateteliste isikute ilmumine siia ei ärata üksnes eesti rahwuslikku wainu ja julgust Lutsi eestlaste keskel, waid see mõjutab üldse sõbralikult suhtuma kõiki latgallasi Eesti riigi ja rahwa wastu, sellega ühes ka nende eestlaste wastu, kes mitmesuguste Latgallia rahwuste keskel oma rahwuskultuuri pead on hakanud tõstma.

Kuna Lutsi eestlaste ajukohtades wõib jumalikku ilusat loodust näha alles siis, kui künkad ja metsasalgad kaunimate järwekeste wahel haljendawad, siis on otsustamud paljud sõita Lutsi suwel. Iseäranis ilus on Põlda (Pilda) wald, kus eestlaste piirkonnas on 16 järwekest. Mõnelt mäkeselt wõib mitu järwekest näha korraga. Tuimemgi inimene tunneb siin hurmawust hinges. Et suwel iga puhmas meid lubab puhkama, nagu siinne wanasõna ütleb, siis ei ole loomulikult kelgi karta korterikriisi, mis tundub talweajal wäga terawana Lutsimaal. Suwel on kerge teha mõni piduõhtu, kus wõib näha koos kogu Lutsimaa eestlaste esitajaid. Selline pidu peab olema Lutsi linnas. Põlda, Nirsa ja Briigi walla eestlasi wõib koguda Nirsa küllа, kus on suur koolimaja, wallamaja ja muid asutusi. Muu seas on need wallad koos Raipoli (Rääbä) kiriku juures jaanipäewal, mil on siin suur „turg“ (kirmas, kirikupüha).

Peale eesti rahwuslikku ja hõimuaatelist tuld peab iga Lutsimaale sõitja tooma endaga kaasa optimismi ja kindlat usku hõimurahwaste tulewikku!

Palawat tuhka puistame nende Lutsist lahkuwate jälgedesse, kes siia weel Eestist wirisemist mõtleb tuua kaasa wõi kuulutada surmale warisemist meie rahwale, nagu seda tehti mõne päewa eest ühele 1000-aasta rahuriigisonijale, kes kogemata kukkus Lutsi eestlaste keskele ja kuulutas warstist Eesti riigi häwitamist kommunistide poolt, mille juures Tallinna ühe päewaga maatasa tehakse, kuna muu rahwa täieliseks hukkamiseks appi tuleb taewast tuli, mis puujuuredki maa all ära põletab. Selle naisprohweti apostlile wastasid küll lihtsamadki maamehed: „Usui! (ei usu)“, ainult häbi oli, et meheke tunnistas ennast eestlaseks. Onneks päästis ta siiski seisukorra sellega, et ennast nimetas nime pärast koeraga wahetatud prantslase järeltulijaks. Ka ei meeldinud maarahwale normannlane seepärast, et ta neid paganateks mõnitas, sest et neil kui katoliiklastel ei ole piiblit. Lutsi maarahwas katoliiklasena peab ennast kõige õigemaks ristiinimeseks, aga tõsi on siiski, et nad piiblist teawad wähem, kui mõned Aafrika paganad. Mis on ew.-luteri usu kõige tumedamalegi eesti naisele piiblist aabitsa tõde, see on weel Lutsi naisele terra incognita.

Lutsimaale oodatakse aga inimesi, kes esinewad siin tõsise hõimuwaimlise ja Euroopa walguslise missioni lipu all.

P. Woolaine.

28 protsenti wäliswaluutat wähem.

Toodangu kunduw tõus mitmel alal ei jõua hinnalangusele järgi.

Wiimased 7 kuud põllumajandussaaduste wäljaweos.

Wiimases „Põllumajandusturu“ numbris on ilmunud J. Jannsoni sulest põllumajandussaaduste sisse- ja wäljaweo kokkuwõte wiimase 7 kuu jooksul (1. okt — 1. maini). Wõrdluseks on toodud näiteid sisse- ja wäljaweo tasakaalust eelmiste aastate sama aja jooksul.

Nagu sellest kokkuwõttest selgub, on põllumajanduslik wäliskaubandus tunduwalt wähenenud. Eriti suuresti on wähenenud põllumajanduslike saaduste sissewedu, kuna wäljaweo poolel näitawad mõned olad koguni tõusu.

Kogult on tunduwalt tõusnud wiimase 7 kuu jooksul wõi, peekoni ja kartuli wäljawedu, kuna muna ja eriti lina wäljawedu on tagasi läinud. Tagasiminek on olnud ringitud peamiselt suurest hinnalangusest.

Wõid

on möödunud aasta wiimasel ja käesolewa a. esimesel poolel kuni 1. maini wälja wiidud 60.784 kw. Eelmisel aastal samal ajal aga 57.211 kw. Suurenemine on olnud 6,2 prots. wõrra. Wõrreldes 1928/29. a. wõi wäljaweo arwudega samal ajawahemikul, on tõus olnud koguni 50 prots., t. o. ligi pool. Et wõihinnad maailmaturul aga tunduwalt langenud, siis ei ulatu käesolewal aastal wõi eest saadud summa kaugelgi möödunud a. tasapinnale. Käesolewa a. wõi wäljawedu andis waluutat 12.662 tuh. kr., eelmisel a. aga 15.826 tuh. kr. — seega wähenemine wäärtuse järele ligi 20 prots.

Waatamata hindade languse, ületab käesolewa aasta wõi wäljawedu wäärtuse järele 1928/29. a. oma 3 prots. wõrra. Wõihinnad on selle juures aga üle 30 prots. odawamad.

Eriti suurt tõusu on näidanud ka

peekoni

wäljawedu, kaswades eelmise aastaga wõrreldes kogult ligi kolmekordseks ja wäärtuselt ligi pooltesteistkordseks. Peekonihinnad on odawamad aga 42 prots. wõrra. 1929/30. a. maksis kw. 163 kr., 1930/31. a. aga 94 kr. Ka kartuli wäljawedu on kogult tõusnud 25 prots. wõrra, kuid wäärtuselt madalamaks jäänud 6 prots. wõrra, sest kartulihinnad on eelmise aastaga wõrreldes langenud 25 protsenti.

Liha wäljaweos

oli tagasiminek aga õige tunduw. 1930/31. a. 7 kuu jooksul on wälja weetud 26.095 kw., eelmisel a. sama aja jooksul 47.516 kw. Seega wähenemine ligi 45 prots.

Lina wäljaweo wähenemisele pole mõju awaldanud mitte halb linasaak, waid hinnad, mis eelmise aasta omadest üle 50 prots. ja 1928/29. a. omadest koguni ligi 70 prots. madalamad olid. Setõtõu on linade wäljaweost saadud summa äärmiselt wäike — kõigest 1260 tuh. kr. eelmise aasta 4731 tuh ja 1928/29. a. 7800 kr. wastu.

Munade wäljawedu

näitas wäikest tagasiminekut, mis tingitud oli peamiselt waraseist talwe tulekust ja käesolewa a. külmast kewadest. Selle tõttu weeti möödunud talwe jooksul wälja 4789 tuh. muna 519 tuh. kr. wäärtuses, kuna eelmise a. samal ajal wäljawedu oli 7521 tuh. muna 893 tuh. kr. wäärtuses. Wäärtuselt on wähenemine olnud 42 ja koguli 36 prots.

Kogusummas on tähtsamaid põllumajandussaadusi wälja weetud 7 kuu jooksul 16.531 tuh. kr. wäärtuses, eelmisel aastal aga 22.949 tuh. kr. eest. Sellega on tõusnud põllumajandussaaduste wäljaweost saadud wäärtust ligi 28 prots. wähem. Kui hinnad oleks olnud aga sellele tasapinnal, millel nad olid paar aastat tagasi, siis oleks wõinud põllumajandussaaduste wäljaweost saada 26,5 milj. kr. praeguse tegelikult saadud 16,5 milj. kr. asemel.

Nõõmustawal kombel näitab tagasiminekut ka põllumajanduslike saaduste sissewedu ja koguni paliu suuremal määral kui wäljawedu. Kõige wealt wõib konstateerida toiduwilja sisseweo suurt wähenemist. Toiduwilja on sisse weetud wõrreldes eelmise aastaga ligemale

75 protsent wähem.

Rukist on sisse weetud wiimase 7 kuu jooksul 41.079 kw., eelmisel a. samal ajal aga 503.939 kw. Sellega teeb käesolewa talwe rukki sissewedu eelmise a. omast kõigest 8,7 protsenti.

Samuti on wähenenud ka nisu ja nisujahu sissewedu. Wäärtuse järgi moodustab wiimase talwe toiduwilja sissewedu kõigest 25 prots. eelmise aasta sama aja sisseweost.

Kokkuhoid toiduwilja sisseweos oli wõimalik selle tõttu, et meil oli möödunud aastal harulduselt hea saagiaasta, mis tarwidust wõlsmaa wilja järele tunduwalt wähendas.

Toodud arwudest wõib näha, et tagasiminek wäljaweos on olnud eriti tunduw lina ja kartuli ekspordi alal, kuna wõi, munade ja peekoni juures see nii märgataw pole.

Karskusliidu loteriipiletite müük lõpetatakse laup. kell 6 õhtul.

Viimased piletid müügil: Tartus: postkontoris, „Postimehe“ raamatukpl., Eesti pangas ja reklaamiautos. Valgas: Lepiku äris ja raudteejaamas. Võrus: Ühispangas, Fr. Siska juures. Loosimine **pühapäeval 7. juunil kell 3 p. l. Tartus, „Vanemuise“ saalis.** Miljon iga pileti eest, kui 7. juunil ei loosi. Sisseminek loosimisele maksuta.

Maskiga konn.

Edgar Wallace'i romaan. 11

„Ray ütles mulle, et ka teie tulete, pealik Gordon. Ta ise on preili Bennettiga aiawilja aias ja nagu ma juhuslikult silmasin, on ta tõrelda saanud.“

„Kas ta enam büroos ei käi?“ küsis Dick, enda tolmumantlit kõrwale pannes.

„Kardan, et see on igawesels möödas.“ Johnsoni nägu läks kurwaks. „Ma ise pidin talle seda ütlema. Wana oli leidnud, et ta enam seal ei käi ja mingisuguse ennustussüsteemiga oli ta teada saanud, et Ray ebasoliidselt elab.

Ta laskis raamatupidamise eriteadlase tulla raamatuid üle waatama. Nad olid jumalale tänu aga kõige paremas korras. Mina ise oleksin peaaegu lennanud.“

„Teie wõibolla teate, kus Maitland elab?“ küsis Dick aeglaselt, „ja kuidas ta elab? On tal maja linnas?“

Johnson naeratas.

„Ja muidugi,“ wastas ta sarkastiliselt. „Alles aasta eest leidsin, kus see ajub ja senini ei ole ma seda mitte kellelegi ära ütelnud. Wana Maitland elab kuskil, mida peaaegu waesuse urkkas wõib nimetada. Ta elab halwasti. Just nii waewaselt, nagu mõni töötööline. Ja selle juures on tal miljoneid. Ta elab oma õega. Wiimane hoolitseb koduse talituse eest ja tal ei ole wist palju tööd sellega. Kunagi ei ole ma näinud, et Maitland ühe penni enese jaoks wälja annab. Ta kannab sama ülikonda sellest päewast, mil tema juurde tulin. Lõunaks wõtab ta klaasi piima ja kahepennilise saia sinna kõrwale. Wahel tahab mind meelitada sellegi eest maksma.“

„Ütelge mulle, härra Johnson, miks wanamees büroos kindaid kannab?“

Johnson raputas pead. „Seda ma ei tea. Waremalt arwasin, et ta kindaid kannab ainult käerandmel haawaarmi katmiseks, kuid ta ei ole mees, kes ainult selleks kindaid kannaks. Ta käed on õlgadeni kroonide, ankrute ja delfiinidega tätoweeritud.“

„Wõimalik ka et konnadega?“ küsis Dick rahulikult ja see näis teist üllatawat.

„Ei. Ühte konna ei ole ma temal kunagi näinud. Kimp madusid on tal randmele tätoweeritud, seda olen ma küll silmanud. Mu Jumal, wana Maitland ei wõi ju olla mõni konnadest?“ ütles ta. Ja Dick naeris selle hirmu üle, mida köneleja sõnadest wälja paistis.

„Tahaksin seda ise meeleldi teada,“ ütles ta.

„Mina peaksin teda küllalt häbematuks, ta ta isegi wõiks olla konn wõi midagi sarnast,“ ütles Johnson.

Samal silmapilgul tulid Ray ja tema õde. Ray nägi wälja tusane ja Gordoni waade ei näinud teda lõbusamaks tegewat. Ella põsed olid punased ning ta oli peaaegu pisarateni ärritatud.

„Hallo, Gordon,“ algas Ray ilma sissejuhatuseta, „wist olete küll teie olnud, kes minust minu õele on lugusid luiskanud. Ja teie olete Elkile ülesandeks teinud mind luurata. Ma ei tea seda, sest ma tabasin Elki parajasti kui ta...“

„Ray, ja ei tohi nõnda pealik Gordoni kõnetada,“ katkestas teda õde. „Ta ei ole kunagi kõnelnud sinust midagi kahjulikku. Mida mina tean, olen ma ise oma silmadega näinud. Ja pealegi näid sa unustawat, et Gordon on isa külaline.“

„Iga mees teeks minu asemel sellest kära,“ urises Ray. „Isegi wana Johnson.“ Ta patsutas filosoofile õlale.

„Muidugi on omad mured teie pärast, minu poiss,“ ütles Philo.

Olukord lahenes siis, kui John Bennett kaameraga seljas punakat aiateed ilmus, et oma külalisi terwitada.

„Ah, härra Johnson, pean ennast mitu korda teie ees wabandama, kuna ma teie külaskäigu päewa meile nii tihti edasi lükkama pidin. Aga mind rõõmustab lõpmatult teid siin näha. Kuidas ollakse rahul büroos Rayga?“

Johnson wiskas abitu ja wäljendusrikka pilgu Gordonile. „Oh, päris hästi, härra Bennett,“ kogeles ta.

Rahutus waldas Dicki, kui ta aru sai, et härra Bennett midagi oma poja elukutsest ei teadnud. Ka Johnsoni näis see tõsiasi rahulolematusega täitwat. Pärast natukene rõhutud meeleolus weedetud lõunasööki, kui mõlemad aias üksinda olid, puistas auwäärne mees oma südame Dicki ees wälja. „Häbenen ennast, kuna ma petan wana Bennetti. Ray peaks seda temale ütlema.“

Dick oleks temale ainult kaasa aidanud. Noore mehe wihane enesekindlus ekitas teda ja talle oli rõhuw tunda äkilist ja warjamatut wiha, millega kohtles teda Ella wend.

Ta awastas, mida paljud armunud noormehed awastama peawad — nimelt, et armastatu aupaiste ei helkinud jugugi tema jugulastele ja sõpradele. Samuti awastas ta, et ka ümmarik härra Johnson, samuti kui tema ise, oli täiest südamest neiusse armunud. Tema juuresolekul oli Johnson närwiline ja õnnetu. Ta paistis õnnetuna kui neiu ära läks, ja weel palju õnnetum kui Dick hiljem tema käe wõttis ja ta majatagusesse roosiaeda wiis.

„Ma ei tea, mida sellel inimesel siin otsida on,“ ütles Ray metsikult, kui mõlemad kadunud olid. „Ta ei kuulu meie klassi ja ta wihkab mind.“

„Ma ei wõi mõelda, et ta teid wihkab, Ray,“ ütles Johnson ja nagu ärkas oma õnnetust mukrustamisest. „Ta on ometi sarnane armastuswäärne inimene.“

„Mõttetus!“ wastas teine kahtlustawalt. „Ta on nuuskur. Ta on kõige pealt politseinik ja ma wihkan neid salasid. Teie wõite mind uskuda, et ta uhkelt meist üle waatab. Aga mina olen samapalju kui tema ja ma wean kihla, et ma teenima hakkan enam raha kui tema.“

„Rahas ei ole kõik,“ wastas Johnson pahuralt. „Mis tööga siis teie praegu tegu teete, Ray?“

„Seda ei wõi ma teile öelda,“ wastas Ray saladuslikult. „Ma ei wõinud seda ka Ellale seletada, kuigi ta tundide wiisi mind üle kuulas. On saladusi, milledest kui ärimees kõnelda ei saa.“

Härra Johnson waikis. Ta mõtles Ellale ja oleks hea meelega teada tahtnud, kaua see kestab weel, enne kui neiu noor kaaslane ta tagasi toob. Ah, härra Johnson ei olnud kunagi ilus olnud, ja nüüd ta oli peaaegu wiiekümne aastane.

Roosiaia üksiduses jutustas Ella Gordonile oma kartustest.

„Ma tunnen, et isa on kõik teada saanud. Ta oli peaaegu kogu wiimase öö wäljas. Ma olin ärkwel kuni ta tagasi tuli ja ta oli kohutawalt kahwatu. Ta seletas mulle, et ta kogu aja on ringi rännanud. Pori järele tema saabastel peab see tõesti tõsi olema.“

„Kui mina ka natukene härra Bennetit tunneksin,“ ütles Dick, „siis usuksin ometi mitte, et ta mees on, kes waikides kannataks, kui asi teie wenda puutub. Wõiksin eunem enesele mõnda palju wastikumat wäljaastumist ettekujutada. — Miks on teie wend nii ebasõbralik minu wastu?“

Neiu raputas pead. „Ma ei tea mitte. Ray on äkitselt päris muutunud. Uus elu wiib ta kuristikku. Miks on ta ometi wale nime wõtnud, kui, — kui ta ausa elukutsega tegemist teeb? — — — Kui ta hommikul mind suudles, lõhnas ta whisky järele ja teie teate ometi, et ta warem kunagi ei joonud.“

Neiu oli järele jätnud teda „härra Gordoniga“ kõnetamast. Järelandmine teda mitte nimepidi nimeteda pani Dicki hõiskama, sest ta tundis hästi, et see järelandmine oli.

Päew oli palaw ja taewas pilwitu. Ella serweeris teed muruplatsil ja leidis Johnsonis ja Dickis taas usinat aitajat. Noorte ülewalpidamine läi endisest waenulikuks ja peale mõne katse Rayd wõita, jattis Dick järele. Ka isa juuresolek, kes pealeõunat seltskonnast kõrwale oli jäänud, ei toonud mingit pööret paremusele.

„Kõige pahem on küll prokuröri elukutses,“ wiskas ta waewalisel jutlemisel laua juures wahele, „et ta kunagi oma elukutset mahajalata ei saa. Arwatawasti märgite teiegi ära tähtsusetumad kõneteemid oma mõlus edasiseks tarwitamiseks.“

Dick pigistas mõnusalt ühe wõiteiwa kokku, enne kui wastas.

„Minul on kindlasti hea mälu. See aitab mind ka raskematel ja ebameeldiwamatel situatsioonidel ennast rahulikult ülewalpidada.“

Äkitselt pöördus Ray ümber.

„Waadake ainult,“ hüüdis ta wõidurõõmus, „seal seisab nuuskimise pea. Tema tuus Elk.“

Dick oli rabatud. Ta oli Elki jätnud ühe uue konna jälgedele ja see oli teda põhjas jälgima hakanud. Ja nüüd seisis Elk siin, käed aiawärawa warrastel, lõng rinnale langetatud ja waatas kurwalt üle prilliklaaside grupi poole.

„Tohin ma sisse tulla, härra Bennett?“ küsis ta. John Bennett noogutas pead.

„Ma olin päris juhuslikult siin lähedal ja siis tuli mul meelde teid külastada. Tere õhtust, preili. Tere õhtust, härra Johnson.“

„Anna seeriant Elkile oma tool,“ ütles John Bennet tusaselt Rayle.

„Inspektor!“ parandas detektiiw. „Ou tähelepandaw, kui paljud inimesed mind seeriandiks peawad. Ei, tänan, soowin parem püsti jääda. Pealegi ei saa ma seda enesele mõnikord hästi ettekujutada, eriti siis kui politseinikud mind esmalt terwitawad. Ma unustan siis wastuteretamise.“ Ja uduised pilgud waatasid ühe pealt teisele.

(Järgneb.)

Uus rahwahääletuse seadus teisel lugemisel wastu wõetud.

Awalikkude algkoolide seadus kolmandal lugemisel.

Riigikogu koosolek 2. juunil.

Wiimane riigikogu koosolek peeti nädal enne ainu. Siis tetkis pühade puhul see wa[illegible], mis testis siiamani. Wahepeal pund on läinud tehte ja kawi tulnud, ainult riigikogu pole joonud oma tööga edasi.

Esimesel lugemisel wõeti wastu „Eesti ja Läti wahel kiirijõnega poolitatud kinnisvarade likwideerimise lõpetamise pitsendamise protokolli kinnitamise seadus", „wälisteenistuse seaduse § 8 muutmise seadus" ja „Eesti ja Belgia kolonialwalduste tolliwabekordade korraldamise kokkuleppe kinnitamise seadus". Wiimase seadusega Belgia alamaade kaubad wõiwad jamaiguste seadusaste osalisteks nagu Belgia enda kaubad.

Surnud kindral-major G. Kunnose perekonna pensioni seadus

läkitas natuke sõnawõrmist. G. Kunnos suri 2 kuud ja 5 päewa enne kui pensioni aeg oleks teamud täis. Seadusega tahetakse ta perekonnale siisk pensioni anda.

A. Kuks rõõgib, et Kunnose perekond jeenini pensioni saanud, tuid riigikontrell on selle juhtumad tähelepanu ja ei läte protesiits kuni riigikohtuni, kus wõimalik jeleiati, et pension on imaksmata seaduse lõpetatud. Nüüd on aga lahendamiseks esitatud see seadusesse. Kuks arwab, et see nõuane pension maksmine kindralile, kes pole wabaduse eest wõitlud, on haawiw wabadusõjalastele. Kindral Kunnose perekonnale wäärja maksud pensioni summa nõuda ragii kindral Soosile, kes lõpetamiseks oli määras selle erakeadusega pension. Riigikontrolli erandi regemine wõiwat riigikogu wäga ühedaks teele. Nõnnigi wõib erandi andjaid selle pärast. Ainuksina ei hääleta selle seaduse poolt.

Kindral J. Soots rõõgib, et mõne juures on selgunud, et see nõu seadus pole wõimalik enne kui kõik paragrahwid on riigikohtu läbi käinud. Kui riigikohus annab ühe paragr. kohta õige selgituse, siis on kõik, kuidas seda paragrahwi käsitada. Enne seda wõib ära jätta paragrahwi selgitada mõne mõõdi. Nüüd on tugu nii ka selle pensioniseadusega. Nüüd riigikohus on selgunud osja ära ja kõik selgituse nõuda seda tagasi, siis tuleb selle lõpetamise nõuandus mõna ara. Riigikogu südamunistuse arusada on, kas annakse seda pensioni wõi ei anna.

A. Kuks selgitanud weel Sootsiga ja arutandiga selgitades, et ainukud polewat komisjonis [illegible] selle seaduse poolt.

Arutaja K. Tõnisson üteb fakt. märkuses, et see on õõrest: õige, et ajamatud Kuks ja Kuris komisjonis hääletasid selle seaduse poolt.

A. Kuris läheb kõnetooli ja peab oma lühima kõne, mis koosneb lausest: Ma ainult imestan selle arutaja hämmamise üle.

Juhataja teg: A. Kuriselle märkuse.

Seadus wõeti esimesel lugemisel lõpuliku wastu.

Awalikkude algkoolide seadus

oli kolmandal lugemisel. Rootsi, Westerblom kordab oma etteanekut, et jõl teel juhtumisel, kui sõgarahwusteid mancmad oma lapse rahwuse ühtes ei leia kõlbulevat, jääks ta koolikeleks kõl, mida ta laps paremini waldab. Ettepanek lükati tagasi.

Seadus wõeti kolmandal lugemisel lõpliult wastu.

Tallinna tehnikumis õppijaile kaitseväeteenistuse ilmumisels ajapikenduse andmise seadus

oli esimesel lugemisel. Kuna Tall. tehnikum likwideeritakse 1933. a., siis antakse selle seadusega wõimalus tehnikumi õpilaile ajapikenduist, et nad saaksid lõpetada õppimise tehnikumis enne tehnikumi likwideerimist. Seadus wõeti wastu.

J. Kuks isiklikis asjus.

Ta ütendab seda, et ta ikka ei ole komisjonis Kunnose pensioni poolt hääletanud. Loeb ette komisjoni protokollidest selle kohta. Ütleb, et ta teisel lugemisel hääletanud wastu. Pöllumehed aga tõhtade peale hüüawad wahele, et Kuks esimesel lugemisel olnud poolt. Selle ümberlükkamiseks Kuks ei leia komisjoni protokollidest midagi.

Küünnus jäi ikka selgetuks.

Wõeti wastu esimesel lugemisel weel „riigikogu kodukorra muutmise ja täiendamise seadus" ja „rahwuswaheliste isiklikõiguste rohkilkul teel lahendamise kohta käiw üldaktiga ühinemise seadus".

Wähemusrahwuste kultuurõõmawalitsuste seaduse muutmise seadus

wõeti jamuti esimesel lugemisel wastu. Seadus teeb mõningaid wäikeseid täpsustusi muudatusi. Niisugt waliakse kultuurõõkogu 4 aasta peale (senise 3 a. asemel) ja wähariigi waliitsuse finantsiid wõib siin taotuda üksi kultuurhoolekogu mitme maakonna jaoks wõi üks maakond jagada mitmesse kultuurhoolekogu piirkonda. Kawatusiel on siin kuisada kultuurhoolekogud Narwa ja Narwa jaoks eraldi.

Rahwahääletuse seaduse muutmise seadus wõetk 2. lugemisel wastu.

Pärast waheaega ajuti riigikogu walimise rahwahääletamise muutmise seaduse 2. lugemisele. Par. 37 juures kordas rkl. Kaist neid ettepanekuid, mis tehti juba komisjonis. A. Rei tegi ettepaneku, wõtta trahwi ülemmäärafs 5 kr. asemel 10 krooni ja wõimaldada trahwituile edasikaebamine kohtus. Selele waidles wastu rkl. J. Soots, kes ütles, et ka seda küsimust on komisjonis juba kaalutud ja jõutud kindlale seisukohale. Pärast seda wõttis A. Rei oma ettepaneku tagasi. Sellega olid waidlused seaduse teksti juures läbi ja arutandja prof. Uluots tähendas lõppsõnas, et kõik need ettepanekud ja mõtted on wähemal wõi suuremal määral komisjonis arutusel olnud. Seaduseelnõu wõeti wastu 2. lugemisel 34 häälega poolt ja 22 wastu seisimisel.

Mussolini ja Pius 11. waenujalal.

Kõik katoliiklikud organisatsioonid Itaalias sulgemisele?

Kus peituwad terawuste juured?

Roomast, 3. juunil. Pinewus Watikani ja Itaalia walitsuse wahel ei ole ikkagi weel lahenenud. Kuuldawasti on Mussolini tindel tahe kogu katoliiklikku aktsiooni laiali saata, kui diplomaatlikud läbirääkimised, mis praegu käimas, ei peaks soowitud tagajärgi andma.

Paawst on ühes oma teisipäewases kõnes jälle tagasitõrjunud süüdistuse, et katoliiklik aktsioon teostab politilisi eesmärke. Aktsiooni noorsoo-organisatsioonidel iseäranis ei olewat midagi ühist politikaga. Wiimastel aastatel on need organisatsioonid andnud 5000 preestrit, mis näitab mittepolitilisi sihte.

* *
*

Wiimase nädala kestel toowad telegramid Itaaliast teateid päew-päewalt ärewamaks muutuwatest sündmustest. Waewalt on ajalehe weergudelt kadunud kirjeldused metsikutest kirikuriiustamistest Hispaanias, kus alles nõrk wabariiklik walitsus ei suutnud ära hoida märatsusi, kui kerkib imestaw küsimus: kas tõesti sama hakkab korduma Itaalias? Tunnustajid ju ka wastased Mussolini üht teenet: et ta on Itaalias loonud eeskujuliku kaitse awalikule korrale. Ometi on üüüd sündinud ränke korrarikkumisi pealinnas Roomas ja paljudes teistes linnades. Peronas on märatsejad teinud katset piiskopilossi põlema süüdata. Weneetsias joostud torni kirikuaiutuste peale, rüüstatud nende siseruume ja pekstud waimulikke. Katoliiklaste organisatsioonide majadest on mitmel pool alles jäänud ainult paljad müürid. Tealjuures on politsei mitmel pool märatsejaid laiali ajama ilmunud alles siis, kui kirikute hädakellad hüüdma pandi.

Taladuse wõti peitubki wist selles, et märatsejaiks on need, kes seatud Itaalias awaliku korra kaitsjaiks: fascistid. Et ametiwõimud nende tegusid ei pidurda, see tõendab, et sündmuste põhjus peab peituma süügawamal, kui meeleolu silmapilkses ärewuses. Tõepoolest — fasistliku riigiwõimu ja katoliikliku kiriku wahel on puhkenud tõsised terawused. Seda on wälisriikide esitajaile ka awalikult tunnustanud paawst Pius 11., kes Laterani lepingute põhjal ei ole ainult kiriku, waid ka iseseisew riigipea.

*

Kui eelnimetatud Laterani lepingud kaks aastat tagasi, weebruaris 1929, said teoks, nähti selles tõendust, nagu oleks Mussolini ja Pius 11. jäädawalt lepitanud waenu Itaalia ja katoliiklikku kirikuriigi wahel. Ometi on juba üüüd jõutud uitangele, et pooled üksteist süüdistawad lepingu muudmises. Tõsiõõnals on Azione Cattolica tiitu kuuluwad katoliiklaste organisatsioonid. 1929. a. kokkuleppeaadi § 43. põhjal kohustus Itaalia walitsus, et ta nende tegewust ei takista, kui nad oja ei wõta politiliste erakondade tegewusest. Fasistlik ajakirjandus nõnab üüüd, muidugi ametlikult poolt heakskiidetud kirjutistes, nende sulgemist, süüdistades neid just politilises tegewuses. Watikan omaltpoolt püüab oma kaitseõigusid päästa, ajetades kõneselewaid organisatsioone piiskoppte taitse alla ja muutes neid seega wormulikult kirikliikudeks ainistelks. Nende sulgemist tõlgitseb Watikan konkordaadi § 43 muudmisena. Ometi on mitmel pool fascistlikud ametiwõimud juba ajanud katoliiklaste organisatsioonide sulgemisele põhjendusega, et nende liikmeks on „Popolari" erakonna endised tegelased, kes jatkawat ühingute kaitse all politilist tõhutustööd fascistlikkude wõimude wastu.

Tüli fascistlikkude ja katoliiklikkude ühingute wahel on sama wana kui praegune riigikord Itaalias. Nüüd on ta aga omandanud tangeleulatuslikku tähtsuse, kuna on wõimud awaliku tõõni Mussolini walitsuse ja paawsti wahel. Paljastub tõsiasi, et lahkhelide juured peituwad isegi hoopis süügawamal kui sõlestawate ühingute juures. Langewad wastastikused süüdistused. Ühelpoolt: katoliiklaste ringkonnad lepitsewat Watikani kaitse all riigipööret. Teiseltpoolt: fascism tahtwat kirikut wägiwaldselt muuta oma tõõnalukseks.

Süüdmuste kõõu meele tuletades, pöörame üllatawale tähelepanekule, et 1929. a. „lepitusega" alles tõõsiselt üles kerkis wõimne jõukatsumine Roomas ainwa tahe waittleja, Mussolini ja Pius 11. wahel. Laterani lepingute sõlmimisele järgnenud waidlus paljastas kuristiku, mis mõõmaid ka teoreetiliselt lahutab. Nõõbõõsti kirik kui ka fascistlik Itaalia nõõnawad kumbki oma riigiweale kuulumistust kui õõrasemale wõimule, poolitumatale. Kuidas wõib Watikan leppida nõõt. sellega, et Mussolini kõõtleb piiskoppe kui allwaid ametnikke? (Itaalia walitsus protesteeris wihaselt, kui Watikan kõõnud aasta juulis Abessiiniasse nimetas piiskopi, selle isikut Mussolini ei lugenud kohaiseks. Samuti kees jõukatsumine kogu 1930. a. Torino piiskopi nimetamise ümber.) Kaswatustikkude küüsimuste ümber on Watikani ja fascistide peastaabi wahel langenud palju wihaseid ettebetteid. Fasciim seab eesmärgiks noorsoo kaswatamist omas waimus, nagu kommunistlik Wenemaal oma „komsomolit", on ta Itaalias loonud noorsoosõõm. Kõrist omaforde tahab noorsugu imbutada maast ristadalast oma waimuga. Pius 11. on kurjalt wastu sõõdnud fascistlikule kõõtimonopolile, mõõsees kõneleb selleõõt tema juulis 1929 awaldatud entüüklika katoliiklaste kaswatamise üle. Mussolini omaltpoolt süüdis paawsti katoliiklaste skoutorganisatsioonid laiali saatma, kuna wastaisel korral oleks selle sulgemõõ rõõgwõõnud. Tookord andis Pius järele, kuna ta ei tahtnud hilputüt lepinit karile wiia. Kas annab ta ka seekord alla? Seda ei luba oodata tema nõõ paewõõ langenud õõlus: „Kõõ tarwis, oskame ka surra, kõõd kõõgi ei laa meid süüdida wagiwalla eesrõõtõõma!"

*

Watikani politika on rajatud põhõõnõõle, et õõmalikud walitsused on kadunud, ainukõõ kiriku walitsus igawene ja ekõõmõõ. Kui Mussolini juba 1923. a. tegi Watikanile elawaid lähenemisõõõ

Mõjuwõimas tahteawaldus

32.000 naist ja meest nõuawad perekonna-õiguse parandamist.

Nagu juba teatatud, wõtsid riigiwanem K. Päts ja siseminister J. Hünerson teisipäewal wastu ülemaalise naiste saatkonna, kes esitas walitsusele märgukirja nue perekonnaõiguse wälja töötamise asjus ühes kogutud protestiallkirjadega. Täie õigusega wõib seda saatkonda pidada suuremaks ja soliidimaks, keda riigiwanematel seni tulnud ära kuulata. Olid ju tema kaudu esitatud üleriiklikult kõik naisorganisatsioonid, kui ka kõik rahwused. Samuti kõik need 32.000 kodanikku, naisi ja mehi, kes oma allkirja andmisega wäljendanud tõsist soowi, et uus perekonna-õigus rajataks õiglusele, ühesõigusele ja wastaks meie rahwa tegeliku elu nõuetele.

Saatkonda kuulusid esitajad kõigi liitude poolt, kes märgukirjale alla kirjutanud: Naisliidu esindaja rkl. pr. M. Reisik, Naiskodukaitse — pr. M. Raamot, Maanaiste Keskselts — pr. L. Einbund, Ädak. Naisühing — pr. dr. E. Lasberg, üleriikl. sotsial. naiskomitee — pr. H. Jansen, Saksa Naisliit — pr. L. Hippius, Wene Naisliit — pr. M. Barhow, Rootsi Haridusseltsi Naisosakond — R. Reipmann, Juudi Naisühing — M. Slisstein, Eesti Ödede Ühing — prl. Sepp, Punase Risti Ödede Ühing — prl. Hamburger, Naiste Karskusliit, Kristlik Ühing j. t.

Märgukirja üle andes pöördus pr. M. Reisik riigiwanema kui ka siseministri poole lühikese kõnega, awaldades soowi, et perekonna-õigust komisjoni poolt wäljatöötatud kujul mitte maksma ei pandaks. Ta sisaldab palju wastuwõtmatut nii põhimõtteliselt küljest kui ka juriidiliselt, mida muu seas tõendab rohke protestiallkirjade arw ka kohtutegelaste keskelt.

Riigiwanem awaldas arwamist, et perekonna-õiguse eelnõu tuleb komisjonis uuesti ümbertöötamisele. Ka siseminister seletas, et naisorganisatsioonide poolt ette toodud seisukohad peaks leidma rahuldamist.

Märgukiri ise, mille juure lisatud kolm paksu köidet allkirju,ütleb järgmist:

Eesti Wabariigi walitsusele.

Eesti wabariigi naiskodanikud on jälginud nue perekonnaõiguse eelkawa wäljatöötamist kohtu- ja siseministeeriumi kodifikatsiooni osakonna tsiwiilkomisjonis, kuna nus perekonnaõigus, missugune normeerib naise seisukorra ja õigused ning kohustused tema loomulikul tegewusalal nii ühiskonna tugewama aluse — kodu loomisel, kui ka rahwa tulewiku kujundamisel — ema ülesannete täitmisel, on otsustawa tähtsusega igale nais/odanikule, selles wäljenduw õiglus põhimõte ühtlasi on ka mõjuwamaks teguriks kodanikutunde kaswatamisel.

Eesti 4. üleriiklik naiskongress 2. nov. 1930. a. wastuwõetud resolutsioonidega õigusliikude küsimuste osas seadis üles põhimõttelise nõude, et perekonnaõigus tuleb wälja töötada ja maksma panna abielupoolte ühesõigusluse alusel, ja tunnistas tarwilikuks, et naiste esindajaile wõimaldataks täisõiguslik osawõtt perekonnaõiguse resp. tsiwiilseadustiku komisjonist. ühtlasi otsustas kongress korraldada üleriiklku allkirjade kogumise protestiks perekonnaõiguse eelkawa ebaõigete ja ebaõiglaste seisukohtade wastu, nõudes perekonna-õigust, mis põhineks mehe ja naise ühesõiguslusel printsiibil. Allkirjade kogumise tegi kongress ülesandeks Eesti Naisliidule.

Eesti Naisliit tegi need resolutsioonid teatawaks perekonna-õiguse wäljatöötamise komisjonile.

Komisjon on wahepeal oma töö perekonna-õiguse osas lõpetanud ja esitab eelnõu wabariigi walitsusele, ilma et oleks arwesse wõtnud Naiskongressi põhjendatud seisukohti ja soowe. Komisjoni poolt wastu wõetud perekonna-õiguse eelnõu on ka oma lõpukujul wastolus uuema aja õiglustundega, ega wasta meie rahwa tegeliku elu nõuetele. Pealegi on uue perekonna-õiguse põhiprintsiip wastolus nende põhimõtetega, mis deklareeritud Eesti Wabariigi põhiseaduses, sest perekonna-õiguse eelnõu praeguses kujul ei raja mitte abielu õiglusele ja ühesõiguslusele, millele rajatud meie riik ja ühiskondlik kord, waid wastupidi — meie rahwale wõõrastel ja ajastläinud eeskujudel jätab perekonna-õiguse eelnõu abielu kui ühiskonna algrakukese aluseks endiselt püüma ülewõimu ja eesõigused, ebaõiglust ja mittesõiguslust abielupoolte wahel.

üleriiklku allkirjade kogumise tulemusena awaldawad oma rahulolematust ülaltähendatud perekonna-õiguse eelnõu wastu üle 30.000 E. W. kodaniku, naisi ja mehi.

Tugedes 4. üleriiklku naiskongressi otsustele ja protestiallkirjades wäljendatud tahteawaldusele, allakirjutanud naisorganisatsioonid paluwad wabariigi walitsuse korraldust, et: 1) perekonnaõiguse eelnõu uuesti ümbertöötamisele wõetaks abielupoolte ühesõiguse aluel; 2) uuest eelnõu koostamise komisjonist wõtaks osa kaks täisõiguslikku naisliiget.

Allakirjutanud organisatsioonid loodawad, et wabariigi walitsus wõtab tõsisele kaalumisele senisest õiglasema ja tegelikule elule wastawama perekonnaõiguse wäljatöötamise.

*

Rahwas on hääletanud.

Mis saab edasi?

Sel puhul kirjutab „Naiste Hääles“ pr. Helmi Jansen muu hulgas järgmist:

„Kuna hääli on kokku tulnud kaugelt rohkem kui nõuab rahwaalgatuse seadus, tuleb hääletust pidada täiesti kordaläinuks. Kui meil tegu oleks olnud mitte ainult seaduse kawaga, waid seaduse endaga, oleks kogutud hääletsi rohkem kui küllalt selle jaatmiseks rahwahääletusele.

Praegu on äsjamöödunud hääletus esialgu meeleawaldus. Arwesse wõttes, et hääled on kogutud meie tegutsemisamate ja elujõulisemate organisatsioonide aktiiwsemate liikmete, peaasjalikult nende eesotsas, juhtiwal kohal seiswate isikute poolt, ei jaa neid pidada juhuslikult kokkuarnud allkirjadeks, waid siin on tegu inimestega, kes teawad, mis nad tahawad.

Hääletus wiidi läbi peaasjalikult naisorganisatsioonide kaudu. Naislidu, Naiste karskusliidu, Kodukaitse, Maanaiste kesksellsi ja Naisseltside kaudu. Ja on otsekohe märgata, et mida suurema tegewuswäljaga ,autoriteetsem organisatsioon, seda kaalukamad on rema kogutud allkirjad nõutu ainult arwu poolest, waid ka allakirjutanud isikute seltskondliku seisu poolest. Ma ei mõtle siin seltskondliku seisu tawalises kitsas mõttes, ainult jõukuse wõi ametikoha järele hinnatawat, waid isikuid kõigist maailmatawadetest ja kihtidest, kellelt wõib eeldada teadlikku suhtumist kõnesolewale küsimusele.

Hääletuse tagajärgi lähemalt tundma õppides selgub, et üle kahe kolmandiku häältest, s. t. üle kahekümne tuhande, on kokku tulnud linnadest. Mis ka täiesti loomulik. Linnade häältest on Tallinn ükši annud oma 8000 häält, tema järele tuleb endastmõistetawalt Tartu 5090 häälega. Kolmandal kohal linnadest seisab Pärnu 2803 häälega jne.

Kahjuks on hääletuse korraldusel tehtud wiga, et kogumislehtedel ei olnud märgitud paika allakirjutaja ameti tarwis. See teeb raskusi mõningate kohawalsete allakirjutajate seltskondliku seisu kindlaksmääramisel, kuid sellestki, mis on kindlaks määratud ,wõib ütelda, et hääletus on olnud peaasjalikult intelligentsi hääletus, mis tähendab ühtlasi, et ta on meie rahwa kõige teadlikuma osa tahteawaldus. On loomulik, et meie naisüliõpilased peaaegu terwes koosseisus, oma organisatsioonide kaupa, on alla kirjutanud. Sama loomulik, et ei puudu ükski meie naisjurist. Kuid allkirjad ei piirdu kaugelgi ainult naiste omadega. Nende hulgas on kõige suurema kaaluga meeste omi. Nimetame näiteks meie politiilise elu lugupeetawamaid weteraane, nagu Jaan Tõnisson ja Mihkel Martna. Järgneb rida riigikogu liikmeid ja meesjuriste, Tallinna linnawalitsus peaaegu täies koosseisus linnapea Uessoniga eesotsas, kõrgemaid ametnikke ja isegi sõjawäelasi, keda esindab kindral Jonson. Siis ajakirjandus tuttawamate nimede kaudu, leidub endiseid walitsuse liikmeid ja praegu wabariigi walitsuses seiswaid, suurtööstureid, koolijuhatajaid ja õpetajaid, kirjanikke, kunstnikke kaupmeeskonna esindajaid, kohtunikke, Tartust isegi riigikohtu liikmeid oma esimehe Karl Partsiiga ja professoreid. Wäga suurel arwul Tallinna ja Tartu arstkonda oma tuttawamate nimedega. Estonia ja Wanemuine näitlejaid. Seda kõik meeste hulgast. Endastmõistetaw, et samuti ei puudu nende isikute naised. Wõib julgesti öelda, et Tallinnas ja Tartus waewalt puudub nimekam perekond, kes mõne liikme kaudu poleks seotud hääletusega. Eriliit mainimist määrib asjaolu, et ka wähemusrahwused on pooleboidu hääletamisele kõige soojemalt awaldanud. Seal leidub peaaegu kogu endine Balti aadel, Wene intelligents, samuti juudi intelligents ja töösturid.

Wabariigi walitsuse seisukoha wõtmiset olenewad edaspidised sammud. Wõib ette näha kahte juhtu. Kui naisesinduse soowid eelkawa ümbertöötamise asjus arwesse wõetakse ja nad wõimalust saawad ümbertöötamise komisjonist, nagu märgukirja nõudmine rõhutab, täisõiguslikult osa wõtta, tuleb naistel üksmeelsele otsusele jõuda oma nõudmiste ulatuse kohta ja kogu jõud koondada nende läbimineku kindlustamisele. Halwemal juhul, kui praegune eelkawa siiski peaks saama seaduseks, tuleb neil walmis olla rahwahääletuse läbiwiimiseks Loodame, et seda ei tule tarwis. Kuid nii ehk teisiti, naistel seisab ees suur ülesanne, millele neil tuleb wälja panna kogu organiseeritud naiskonna jõud. See peab sündima tulewiku nimel!“

Endiste suuruste paraad.

Teraskiiwri päewale Breslaus oli kogunenud ka terwe rida Saksa keiserriigi aegseid suurusi, kes olid asetatud auwõõraste tribüünile. Pahemalt paremale näeme meie pildil kindral von Seeckti, kes esines pikema kõnega teraskiiwerlastele. Tema kõrwal on endine Saksa kroonprints ja kindralfeldmarssal von Mackensen kõiges oma hiilguses.

Läti laewastiku juubel.

Helsingist, 2. juunil. Läti laewastiku 10. aastapäewa juubelipidustustele sõidab Soome merewäe esitajana õppelaew „Karjala“ kapten Itkoje juhatusel. Laewaga sõidawad kaasa ka Soome rannalaewastiku juhataja ja 25 merekadetti.

Läti laewastiku juubelile sõidab samuti 10.—12. juunini Rootsi laewastiku eskaader.

Hiljem sõidawad Rootsi laewad Saksamaale külla.

Eestist sõidab teatawasti Läti sõjalaewastiku juubelile admiral Saltza miiniristleja „Lennukil“.

Usaldus Rumeenia walitsusele.

Bukarestist, 2. juunil. Saadikutekogu walimised möödusid Rumeenias pühapäewal wahejuhtumisteta. Üldine arwamine on, et walitsus sai suure enamuse.

Sädetelegraaf märgib:

McGilligan ja Hindenburg. Berliinist. (Trj.) President Hindenburg wõttis jutule Iiri wälisminister McGilligani, kusjuures wahetati wäga südamlikke terwituii.

Professorite „Nestor“ suri. Berliinist. (Trj.) Kõige wanem professor Saksamaal ülikoolide õppejõudude keskel Ferdinand Frensdorff, keda tuntu Saksa ülemlaste Nestori nime all, suri Göttingenis 98-aastasena. Frensdorff oli 54 aasta kestel õiguseajaloo professor Göttingeni ülikoolis.

15 aastat Skageraki lahingust. Kiilist. (Trj.) Saksa sõjalaewastik algas sõjawäeliri mälestuspidustusi Skageraki lahingu 15 aastapäewa puhul.

Tirpitzi mälestuseks. Berliinist. (Trj.) Riigipresidendi juuresolekul awati teedeministeeriumis mälestusmärk endisele mereameti sekretär suuradmiral von Tirpitzile.

150.000 wäerinnameest. Berliinist. (Trj.) Breslaus algas wäerinnameeste päew, millest osa wõtris umbes 150.000 endist sõdurit. Osawõtjate hulgas oli muuhulgas ka endine kroonprints kindral-feldmarssal von Mackensen, eru kindralkolonel Heye ja von Seeckt. Liidu juhataja Seldte pidas kõne, mille keskuseks oli „wõitlus Versaille'i rahulepingu ja piiride „wägistamise“ wastu“.

Teraskiiwerlased lõõmingus. Breslaust. (Trj.) ühenduses teraskiiwerlaste päewaga oli mitmeid kokkusõrkeid wastasorganisatsioonidega.

Teraskiiwerlaste „warustus“. Kasselist. Sõidul Rheinimaalt 40 weoautol Breslau teraskiiwerlaste päewale, peeti kinni üks auto, millest rahwahulka pilluti pudeleid ja kiwe. 40 autol olnud mehe läbiosimisel leiti nuge, löögiraudu, teraskuule, teraskildudega täidetud kummiwoolikuid jne.

Austria kriis möödus. Wiinist. Mõnda aega päewakorral olnud Austria walitsuskriis on sedakorda möödunud suurusklaje dr. Schurffi lahkumisega kohtuministri kohalt. Lahkumine walitsusest sündis tarwilistel põhjustel.

Politiline pangakrahh. Bukarestist. Suuri tähelepanu äratab Rumeenias Kronitadti 10 miljoniline aktsiakapitaliga panga kokkuwarisemine. Panga passiiwa ulatub 100 miljoonini. Arwatakse et panga summad on seaduswastaselt poliitilisteks otstarweteks kasutatud.

Laugennte mälestusmärk. Berliinist (Trj.) Saksa riigipresidendi juuresolekul awati Berliinis mälestusmärk langenud sõduritele. Mälestusmärk on katmata sammaskõigu taga ajuw lihtne must kiwi peaktiriaga „1914—1918“. Selle ees on madalam kiwi, millel ajub hõbedast pärg.

Burma ei rahune. Londonist. (Trj.) Burmast teatatakse, et sealne seisukord ei ole wiimaste nädalate jooksul muutunud. Mässajad jatkawad wähemaid kallaletungc. Walitsuse wäed on neil päewil häwitanud kaks suuremat mässajate laagrit. Sharawaddy piirkonnas, kusjuures mitu mässujuhti on wangistatud wõi surma saanud. Rahutused on kandunud ka Myaungmya piirkonda.

Soodustusi õpilaste ekskursioonidele.

Haridusministeeriumi korralduse põhjal antakse 1. maist koolidele õpireisides puhul raudteel 3. kl. hinnaalandust 50 prots., kui on wähemalt 10 reisijat. Algkoolide 1., 2. ja 3. kl. õpilaste sõitude puhul antakse ülaltähendatud tingimusil hinna-alandust 70 prots. Õpireisides korraldajad peawad andma wõimalikult 3 päewa enne kawatsetawat sõitu kohaliku jaama ülemale sellekohase kirjaliku awaldise, milles tähendatakse: sõitjate arw, lähte-, siht- ja peatusjaamad, peatuse kestus ja tagasisõidu aeg esialgsest siht- wõi mõnest teisest jaamast. Sõidu korraldaja peab wõimalikult mitte hiljem kui üks tund enne määratud rongi wäljumist ilmuma jaama ja esitama hinna-alanduse tunnistuse sõidudokumendi saamiseks ning sõiduraha maksmiseks.

Õppetöö ajal igal pühapäewal wõi pühal ja ülgiseste korralduste päewil, jõulu-, kewad- ja suwistepühil ja suwiseil koolitöö wahemeil antakse ühekordseks edasi-tagasisõiduks 50 prots. hinnaalandust täispileti hinnast peale 30 km. Samuti on õpilasil, kes teewad suwiseil koolitöö wahemeil praktilisi töid, õigus saada täh. hinnaalandust ka praktiliste töödе kestusel pühapäewiti ja praktikale ja sealt tagasi sõidul.

Õpilased peawad warustuma õppeasutiste poolt wälja-antud sellekohase tunnistusega (tunnistuse worm on endine), millel on õpilase päewapilt.

Õppetöö ajal pühapäewaseil sõitudel märkust tunnistusele ei tehta. Pilet antakse wälja õpilase suulise awalduse kohaselt. Pühapäewaseiks sõitudeks wäljaantawad piletid on makswad rongidel, mis lähtejaamast wäljuwad laupäewal wõi pühade eelpäewal pärast kl. 12 ja sinna tagasi jõuawad esmasp. wõi pühade järelpäewal.

Rongi rewideerimisel näidatakse ette pilet ühes õpilastunnistusega. Tunnistuse mitte-esitamise korral makstab sõitja pileti hinna waheraha ja seaduses ettenähtud trahwi.

Kolonel J. Siir Eesti laskemeister.

Pühapäewa õhtupoolsel kell 5 lõppesid Tallinnas Eesti laskurliidu laskewõistlused. Tagajärjed on üldiselt head. Wabapüssist laskmisel saawutas kol. J. Siir (allohw. kool) 1059 punkti wõimalikust 1200-st. Teisele kohale tuli A. Lumi (Tall. maleiwa) 1020 p., 3) R. Kütt (Narwa malew.) 983 p., 4) R. Rull (Järwa mal.) 975 p., 5) K. Pasjup (Tall. mal.) 961 p. ja 6) Fr. Schütz (Pol. sp. ring) 960 p.

Varandatud wintpüssist laskmisel saawutasid punkte (wõimalikust 500-st) J. Trumm (Tall. mal.) 419, A. Matsina (Wõru mal.) 412, J. Wilberg (allohw. kool) 401, T. Rosenberg (Järwa mal.) 398, A. Teder (Tall.) 388, J. Madisson (Järwa) 377, B. Tramberg (Tall.) 373, A. Peetson (Wõru) 368 ja R. Samariütel (Wõru) 366.

Püstolitest laskmises saawutasid major Lippus ja A. Sonn maksimaalse arwu punkte 150. Kol. Siiru tagajärg 149 p.

Spordipüssidest laskmises olid paremad tagajärjed Joh. Laube (Järwa) 986 (normal. 1500), E. Rull (Järwa) 982, T. Pasjup (Tall.) 982.

Duelli laskmisel wõitis sm. Wiru Rakwerest 285 punktiga. Teiseks tuli F. Pasjup 270 p., kolmandaks major Lippus 281 p. (üks mittetabawus) ja neljandaks J. Trumm 266 p.

Muutmata wintpüssist laskmises saawutasid tagajärgi J. Wilberg (allohw. kool) 346 (wõimal 400), W. Jaanson (all. k.) 339 ja J. Kurrot 318.

Wõistlejatele anutati laskurliidu poolt auhindadeks karikaid.

„Beronika“ seep on kõige parem!!

Ringi ümber kodumaa.

Sekretäri palka ei saa kinni pidada.

Kaagjärwe wallawalitsusel oli riigikohtus arutusel omapärane protsess. Endine wallasekretär Jakob Eduard Kurwits wabanes omalt kohalt 17. weebr. 1930. aastal. Kuid palga maksmise Kurwitsale lõpetas wallawalitsus juba 1. detsembril 1929. a. põhjendusega, et saamatajäänud palga osa maksetud teisele isikule Kurwitsa poolt tegemata jäetud tööde eest. Kurwits andis rahukohtunikule kaebuse palga kinnipidamise pärast. Rahukohtunik jättis aga kaebuse tagasijäeta.

Selle peale kaebas J. Kurwits riigikohtusse, seletades, et palk on peetud kinni administratiiwteel. Wallawalitsus oleks wõinud ainult tiiwilkorras seda tagasi nõuda. Riigikohus tühistas kaebatud otsuse ja saatis asja teisele rahukohtunikule otsustamiseks.

Kaarepere põllupidajate õppereis Tartu. Kaarepere rahwaraamatukogu seltsi korraldab 13. ja 14. juunil oma liikmetele ja kohalikkudele põllupidajatele, kes möödunud talwel rahwaülikooli loengutesse ja kursusesse osa wõtsid ,õppereisi Tartu tööstusesse, wabrikutesse, trükikodadesse, muuseumidesse jne. Tartust sõidetakse ka mõnd eeskujulist talumajapidamist waatama. Õppereisi tegelikuks korraldajaks on koh. õp. Ed. Looga.

Kaarepere jaamaehitise kaunistamine on jõudnud lõpule. Ehitati uus perroon, mille puudumine seni reisijate seas alati nurinat tekitas. Kogu jaamaesine kaunistati lilledega, samuti walmistati lilledest raudtee embleemid. 2. juunil käis töid wastuwõtmas ja kontrollimas komisjon, kes koosnes ministeeriumi, riigikontrolli j. t. esindajatest. Komisjon tunnistas Kaarepere jaamaesise kaunistamistööd kenamaks kogu Tallinna-Walga wahelisel teel. Samuti hakkab Kaarepere mõisa aed warustama taudteejaamaid lilledega Tapait kuni Tarunni.

Kaarepere aednikud mures. Kuna möödunud aasta sügis õuntest wäga rikkalik oli, ei ole tänawu õunu palju loota. Õisesid ainult mõned üksikud puud. Selle põhjuseks loetakse puude wiljakuse ülekoormatust, samuti olla mõnel pool ussid õitesse löönud. Ka meiliste peredest on paljud külma talve tõttu hukka saanud. Marjapõõsad tõotawad aga ka tänawu head saaki anda.

Põllutöödega Kaareperes ollakse enamalt lõpul. Ainult madalamatel kohtadel käib praegu weel kibe töö. Seni ei saadud põllule minna, kui maad seisid wee all. Nüüd takistasid seda ka weel wiimased suured wihmasajud.

Elumaja-rehi põletati maha. Esmaspäewal, 1. sk. põletati Polli wallas, Rannu meiskonnas meisnik Jaan Matsoni wana maja ja rehi maha. Kriminaalpolitsei sõitis kohale, et süütajat tabada.

Audrus supeldi surnuna. 30. mail oli Audru õigeusu surnuaial matus. Matuselised olid õige purjus. Kirikust surnuaiale minnes istusid paar wiinastanud meest surnuwankrile. Wankriratas lendis augu ja surnusärtjad kukkusid ühes surnuga kraawi, mis oli ääreni wett täis. Kraawis qwanes pumärk ja matuselistel tuli laibaga supelda.

Tuulised ilmad töid kalameestele õnne. Möödunud laupäewal ja pühapäewal oli Pärnu kalameestel rohke kalasaak. Eksportühing ostis rohkesti kalu kokku, makstes kalameestele korralikku hinda. Nüüd aga kui ühing ruumipuudusel kalu enam wastu wõtta ei saanud, köid waheltkauplejad kalade hinna õige tunduwalt alla.

Sõjaline õppus Pärnu koolides. Suwisteist õõjalisest õppustest wõtab Pärnus 152 noort osa. Noored saawad koolide kulul garnisoni köögist lõunat.

„Estonia“ ooper tuleb Pärnu. „Estonia“ ooper tuleb Pärnu ringreisile tulewal nädalal. 10. sk. on „Endlas“ ooper „Faust“, milles esinewad paremad „Estonia“ ooperijõud.

Suwitusrudis Pärnust. Ranna kõlakoda on walmis ja ootab orkestrit. Orkester jõuab pühapäewal Tartust kohale ja annab kohe oma esimese kontserdi.

Samuti on kohale seatud ka naiste supelonnid, mis on suplemiseks awatud.

Pikne laastab Saarmaad. Neil päewil põles maha Waigu kalameeste tarwitajateühingu uus kauplusehoone ühes seesolewa kaubaga. Arwatakse, et tuli algase on saanud pikest.

Pikne löi põlema Uuemõisa aiduses A. Olli elumaja, mis maani maha põles.

1. juunil löi pikne Kuresaare kriminaalpolitsei ruumidesse, inimestega õnnetust ei juhtunud.

Kihelkonnas purustas pikne Kõrtsi talu tuulku ja süütas selle põlema.

Abrukas süütas pikne Peetri talu karjalauda. Targut wallas põles pikse läbi A. Lindi talu elumaja. Samas kohas häwitas kõwa rahe wiljapõllud.

Wihmakahjud 1. juunil olid Wirumaal mitmel pool õige tunduwad. Ka pikne on mitmel pool kahju sünnitanud.

Pilk Wiru praostkonna ellu.

Majanduslik elu wähjakäik.

Neil päewil pidas Wiru praostkonna sinod Rakwere koguduse leerisaalis oma koosolekut. Praostkonna aruandest selgus mõningaid huwitawaid andmeid, mis peegeldawad praostkonna elu.

Wiru praostkonna uude koguduse kuulub kokku 58.000 hinge. Jälgides koguduste majanduslist elu selgub, et

raskused annawad end tunda

ka siin. Terwes praostkonnas on aruande aasta jooksul liikumeaksu tasunud ainult 11.809 liiget umbes 3 miljoni sendi ulatuses.

Liikmemaksu määraid waadeldes näeme, et esikohal seisab Rakwere koguadus 250 sendiga meeste ja 200 sendiga naiste pealt. Kõrgem liikmemaks on Rakwere koguduses tingitud sellest, et koguduselt wõõrandati kõik maad.

Kõige odawam liikmemaks on Haljala koguadusel, kus mehed maksawad 1 kr. ja naised 70 senti.

Siinjuures juhtis Rakwere koguduse nõukogu esimees J. Jaanis tähelepanu sellele, et Haljala koguduse liikmemaks ei ole kooskõlas kirikupäewa otsusega, millega määrati koguduste liikmemaksu alammääraks 1 kroon.

Praostkonnas kõigub

kirikuskäimise protsent 4—10

Suurtel pühadel tõuseb see protsent 25 peale. Armulaual käijate arw on kaswanud ainult Rakwere koguduses.

Armastuse tööks (waeste toetused) on tulnud möödunud aastal annetusi rohkem kui kunagi warem. Eirinnas sammub siin jällegi Rakwere kogudus, kus iga hinge peale langeb 52 senti annetusi.

Annetused sisemisjoni tööks on wähenemas ja teewad wälja 40 senti inimese pealt praostkonnas. Noorsoo töö on kõigis kogudustes alatud. Kuid noorsoo organisatsiooni on teostanud ainult Rakwere kogudus.

Aasta jooksul on registreeritud praostkonnas sündimiji 1033 ja surnuid 902. Seega oleks iga tuhande hinge peale sündinud 18 ja surnud 15.

Enesetapmised on tõusnud kohutawalt. Kuna eelmisel aastal oli praostkonnas registreeritud 12 enesetapmise juhust, on see arw tõusnud aruande aastal 28 peale.

Wiimaste aastate jooksul on kõwasti

wähenenud maksumaksjate arw.

Kui 1922. aastal oli see arw märgitaw 20.367, siis oli aruande aastal maksumaksjaid ainult 11.809. Selgub ka, et suurem osa koguduji pole täitnud oma rahalisi kohustusi kirikuwalitsuse wastu.

Jumalateenistusi on peetud õpetajate poolt 717 ja köitrite ning teiste poolt 181.

Peale praostkonna aruande ärakuulamiist eines kõnega sisemisjoni sekretär Bidder, mis aga jättis keelelisel palju soowida. Kodukorra kawa kohta ei wõetud seisukohta ajapuudusel. Õpetaja B. Ederberg esines referaadiga noorsoo töö kohta.

Eelolewal sügisel tahetakse Rakwere pidada ära kristliku noorsoo liikumise juhide kursused, kus oleks osawõtjaid igast kihelkonnast.

Kirikumaade tasu

kohta wõeti wastu otsus, et wõõrandatud maade eest tuleks maksa tasu kiriku koguduste, mitte kiriku keskwalitsusele. Otsuseit teatatakse konsistooriumi kaudu wabariigi walitsusele.

Wikareeriwaks õpetajaks määrati Kunda koguduse õpetaja.

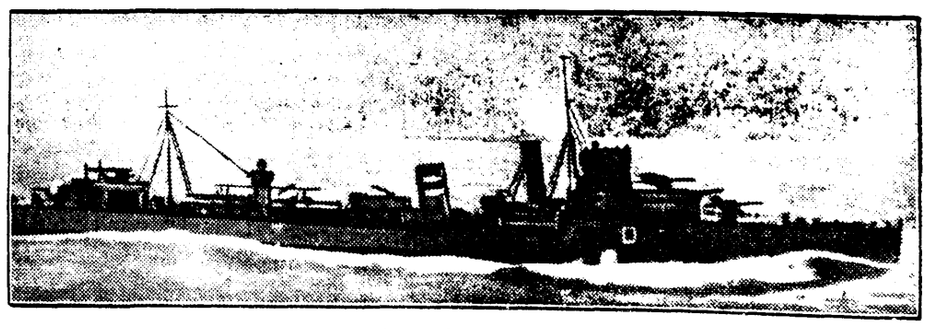

Saksa ministrid Inglise sõjalaewal.

Kolmapäewa õhtul alustasid Saksa riigikantsler Brüning ja wälisminister dr. Curtius Inglise walitsuse küllakutsel teekonda Inglismaale. Southamptoni sünnib sõit pildil kujutatud Inglise häwitaja torpeedopaat „Winchesteril“. Teatawasti on külaskäigu ajal Londoni lähedal Chequessiis tähtsad nõupidamised Saksa ministritel Inglise peaminister MacDonaldi ja wälisasjade sekretär Hendersoniga.

Brüningi saatus kaalul.

Saksa sotsialistide kongress.

Berliinist, 2. juunil. Politiliste ringkondade tähelepanu koondub Leipzigi, kus kokku astub Saksa sotsiaaldemokraatliku erakonna üleriiklik kongress. Oodatakse põnewusega, kas konwerentsil tuleb wõidule parempoolne wool, kes toetab Brüningu walitsust wastawalt erakonna juhatuse soowidele, wõi pahempoolne wastasrind, kelle wõidulepääs tähendaks Saksamaale walitsuse kriisi.

Kongressi esimene päew ei andnud mingisugust selgust jõudude wahekorra üle. Siiski näib, et kongressist osawõtjate enamus toetab erakonna juhatust, kuna aga rõdudel olewate pealtkuulajate waldaw enamus awaldab poolehoidu pahempoolsetele wastasrindlastele. Esmaspäewased waidlused puudutasid taktilisi küsimusi ja keerlesid kahe probleemi ümber: Kas praegune üleilmline majanduskriis on kapitalistliku süsteemi lõplik kriis ja kas Nõukogude Wenemaad wõib lugeda sotsialistliku riigi ehitamisel eeskujuks? Esimesele küsimusele wastasid kõik wastasrinna kõnelejad jaatawalt ja mõned ka teisele. Erakonna juhatuse poolehoidjad on hoopis tagasihoidlikumad. Erakonna juhatus nõuab, et praegune heatahtlik erapooletuse politika Brüningu walitsuse wastu edasi kestaks. Juhusel kui walitsus on nõus tegema teatawaid järelandmisi. Nähtawasti kawatsewad nende järelandmiste näol sotsialistid nõuda 40-tunnilist töönädalat ja edaspidiste palgakärpimiste ärajäämist.

Leedu walitsus wõitis.

Tautininkide konwerents.

Kaunasest, 2. juunil. Laupäewal ja pühapäewal peeti ära Kaunases tautininkide — walitsewa erakonna — üldkonwerents, kus tekitasid huwi erakonnas esile kerkinud walitsuse wastu tegutsewa wastasrinna asjad. Wõidule pääses siiski walitsuse seisukoht. Ka walimised tõendasid seda. Keskkomiteesse waliti peaminister Tubelis, siseminister Schekenis ja teeduminister Wileischis. Konwerentsil esines pikema kõnega ka president Smetona. On oodata ümberkorraldamist mitte ainult keskkomitees, waid ka osakondades, et erakonna tegewust kooskõlastada walitsuse seisukohtadega.

Tartu teated.

Uusi korralduſi ujulas.

Kas rõdul ſuitſetamine on ujulale hädaohtlik.

Linnawalitſus oma wiimaſel koosolekul wõttis wastu mõningaid täiendawaid liſanduſi ujulas makſwa korra kohta. Muuſcas on ette nähtud ka korrarikkujate kohaltrahwimiſe wõimalus ujula juhataja poolt. Wiimane wõib määrata igale korrarikkujale kuni 1 kr. rahatrahwi wõi wõtta korrarikkuja kohtulikule wastutuſele.

Senitele keeludele liſaks on keelatud ujulas ſegaduſte tekitamine uppumiſe ſimuleerimiſega.

Mõnelt poolt on kuulda nuriſat, miks lubatakſe ujula rõdul ſuitſetada, kuna põlew paberoſſi- wõi tikuots wõib ſaada kergeſti tulekahju põhjuſeks. Nagu ujula juhtiwateſt ringkondadeſt kuuleme, olewat ſee kartus aſjata. Kogemuſed on näidanud, et ſuitſetamiſe keelu makſmapanemiſel üksikud lähewad kabiinideſſe ja ſuitſetawad ſeal. Ning ſiin on hoopis rohkem wõimaluſi tulekahjuks, pealegi ei ſaa ju korrapidajad eſimeſel hetkel teada, kas kabiinis ſuitſetatakſe wõi mitte, Alles hiljem, kui ſuits tuleb läbi kabiini lõhede nähtawale, ſaab ſuitſetamiſe fakti kindlaks teha. Sammti on lubatud ſuitſetamine einelaua ruumes, mis polewat ſugugi wähem hädaohtlik kui rõdul ſuitſetamine.

Nii leiawad ujula juhid, et pole põhjuſt keelata ſuitſetamiſt ka rõdul, pealegi on ſiia üles pandud plekk-kaſtid paberoſſi ja tikujäänuſte jaoks ning walwatakſe ſelle eeſt, et keegi jäänuſeid maha ei wiſkaks.

Prof. L. Kettunen ſõitis Tartu kaudu liiwlaſte juure.

Prof. L. Kettunen Helſingiſt pühendab tänawugi oſalt oma waba aega liiwlaſte keeleſugemete korjamiſeks ja keele uurimiſeks koha peal. Läbiſõidul Liiwi randa wiibis lugupeetud teaduſemees 2. juunil Tartus, peatudes prof. Mägiſte juures.

Tartlaſtel pole huwi wälispildiſtuſe wastu.

Barklaiplatſil töötaw kiirpäewapildiſt on oma tegewuſe lõpetanud ja platſi linnawalitſuſele tagaſi annud; ſeſt teeniſtus olewat niiwõrd wäike, et ei ſaawat ſelleſt end elatada ega platſiraha makſa. Tartlaſed ei hooliwat ſuurt wälispildiſtamiſeſt.

Õpetaja Luther ſurnud.

Tartu ülikooli ſakſa koguduſe õpet. Luther on 2./3. juuni ööl kopſupõletikku ſurnud. Leinama jääb abikaaſa nelja alaealiſe lapſega.

H. Laakmanni trükikoja ſaatus.

Firma H. Laakmann, kelle käes Tartu wanem trükkoda, on ſattunud tõſiſteſſe makſuraſkuſteſſe. Suurem oſa tööliſi on juba mõne aja eeſt wabaſtatud, kuna edaſi töötab weel üsna wäike arw tööliſi, et lõpetada pooleliolewaid tellimiſi. Wahepeal on juba oſa trükikoja ſiſſeſeadeſt enampakkumiſe teel maha müüdud. Müüdud riiſtad läkſid wanakraami kauplejaile wäga odawaſti. Maſinateſt, mis oma 600—700 kr. wäärt, on pakutud ainult 30 kr. See on umbes rauahinna eeſt. Järgmine okſjon peetakſe 9. juunil. Seekord tuleb okſjonile freeſimiſe maſin ja elektrimootor.

Firma H. Laakmanni omanikkudeks on 6 ſakſaſoſt iſikut. Kuuldawaſti on makſuraſkuſed tingitud oſalt kuritarwituſteſt, mis ilmſiks tulnud firma ametnikkude hulgas. Selleperaſt on käimas ka kriminaalprotſeſs.

Lähemail päewil tuleb kokku kreeditoride koosolek, kus kõne alla tuleb laenude korraldamiſe küſimus.

Akadeemiliſe meeskoori ſuwe-kawa.

Koori wiimaſe eſinemiſe järele möödunud ſuwiſtepühal Palamuſel tuli ſoowiawalduſi, et koor käesolewal ſuwel ka mujal kodumaal eſineks nii ilmalikkude kontſertidega kui waimuliku muuſikaga kirikuies. Selles küſimuſes ühes täpſama ajamäärамiſega on reedel kl. 8 õ. üliõpilasmajas nõupidamine, milleſt oodataksе oſawõttu nii praeguſte kui endiſte kooriliikmete poolt.

Muſtlaſe matuſel kadus käckott.

Neil päewil peeti Uus tän. nr. 16 kellegi muſtlaſnaiſe matuſt. Kuna meil muſtlaſte matus wõrdlemiſi haruldane nähe, ſiis oli ſinna palju kokku tulnud ka uudiſhimulikke pealtwaatajaid.

Sinna läks ka keegi daam Auguſte A. Ta aſtus ka tuppa ſurnut waatama ning pani ſiin ſilmapilguks käckoti lauale. Hetke hilem ſelgus, et käckott, mille wäärtus 20 kr ühes 10 kr. rahaga ja 150 kr. wekſliplangiga oli kadunud. Kes koti näppas, ſeda kahjuſaaja ei tea, kuna toas oli palju muſtlaſi ja muidki uudiſhimulikke.

Emaõeſt leiti tundmatu laip.

Lained töid lahtiſ palgiparwe taha.

Kolmapäewa hommikul kella 8 ajal märgati palgiparwede taga ülalpool ſalamehe maja uppunu laipa. Leiuſt teatati kohe politſeiwõimudele, kes ühes kohtuarſtiga kohale ilmuſid.

Kuna palkide tagant oli raſke laipa kaldale tõua, ſiis juhiti laip ritwade abil päriwoolu allapoole kuni ujulani, kus ta kaldale tõmmati.

Uppunud on keſkmiſekaſwuline wanem meeſterahwas. Riided on räbaldanud ja mitmeſt kohaſt paigatud. Laip oli palja jalu. Ühtegi dokumenti tema juureſt ei leitud, taſkus oli ainult 3 ſenti raha ja pliiatſijupp.

Laip on tunduwalt roiſkunud, näoſt ja käteſt on jäänud järele peaaegu ainult luud. Ta riided olid weeſ niiwõrd pehkinud, et nad kinni wõttes kohe rebeneſid. Nähtawaſti on ſiin tegemiſt iſikuga, kes laugenud wee ohwriks mööduud aaſta juwel wõi ſügiſel.

Laip wiidi anatoomikumi lahkamiſele.

Kunſtfoto portretiſtide ühing aſutatud.

Läinud päewil kinnitas kohtu ja ſiſeminiſter Eesti kunſtfoto portretiſtide kutſeühingu „EFKü“ põhikirja juhatuſe aſukohaga Tartus.

Wähe on Eestis neid tööpõlde, kus oleks patuſtatud rohkem kui päewapildi ſuurenduſalal. Eſimeſe ja kõige raſkema hoobi ſellele tööalale andſid igaſugued wasturuſeta ebaſoliidſed rändagendid, kes wõrſid wäärtuſlikke tellimiſi ja ettemaksu tarwitajailt, kuid kadujid jäljeta wõi eſitaſid alawäärtuſlike töö, laſtes walmiſtada ſelle odawate ja halwemate tööjõudude juures. Liſaks eelmiſtele ſeltſiis weel teine ſamalaadiline liik patuſtajaid mõningate wahetaltajate näol, kes wõtſid wastu tellimiſi äridelt ja agentidelt, laſtes walmiſtada tööd eſialgul paremate tööjõudude juures, kuid makſtes neile taſu puhtraha aſemel wäärtuſeta wõlakohuſtuſtega. Petetud parem tööjõud ei wõtnud neilt enam waſtu uuſi töid, mis laſti teha ſiis wilumata algajail ja peaaegu wõhikuil. Eesti kunſtfoto portretiſtid — otſekohaſed kannatajad mainitud pahede all — otſuſtaſid lõpu teha ſenini walitſewale wäärnähtuſele, koondades ſellel alal tegutſewad wilunud ja ſoliidſed tööjõud kutſeühinguſe, et tõſta ſee kunſtipärane tööala ajakohaſele taſapinnale ja wõita tagaſi tellijate uſaldus.

Ühingu ceſmärgiks on muretſeda tööd oma liikmetele, täiendada nõrgemate kutſehariduſt ja walmiſtada wäärtuſlikku ning kunſtipäraſt tööd.

Aruſaamatuſte kõrwaldamiſeks waruſtatakſe ühingu agendid waſtawa wolituſe ja templiga tõeſtatud tſekiraamatutega, milliſte eſitamiſt tellijad wõiwad nõuda.

Ühingu praegune aſukoht on Tartus, Uuſturg 12—2, kus aetakſe aſju ja regiſtreeritakſe uuſi liikmeid.

Läti külaliſed käiſid Luunjas.

Läti Nurmiſha põllumõõtkooli ekſkurſioon ſõitis laupäewa lõunaajal aurik „Taaraga“ Luunja, kus külaliſi wõttis waſtu mõiſawalitſeja Hain ja näituſtas neid lähemalt ſeal aſuwa ſordikaſwatuſega. Külaliſtele meeldis wäga ſordikaſwatus ja ſõit laewaga. Wiimane oli miimele eſmakordne.

Õhtul käidi „Wanemuiſe“ aiakontſerdil.

Kolmapäewal tutwuſti Raadil Eeſti Rahwa Muuſeumiga, Tähtwere ja Maarjamõiſaga ning linna waatamiſwäärſete kohtadega. Ekſkurſioonil juhiks on koolijuhataja W. Skulte, mitte Skulpe, nagu eilſes lehes eſiſkombel trükitud.

Ajalehemüüjate loterii.

Tartu ajalehtede ja ajakirjade müüjate kutſeühiſus korraldab oma liikmete hariduſliſe taſapinna tõſtmiſeks aſutatawa raamatukogu heaks loterii 2500 looga 250 kr. wäärtuſes.

Töötuid 674.

Tartu linna ja tööbörſil regiſtreeriti neil päewil töötuid mehi eſimeſes kategoorias 31, teiſes — 44, kolmandas — 14. Naiſi oli rõõta eſimeſes kategoorias 200, teiſes — 198, kolmandas — 90. Kokku töötuid 674.

Kiendus.

„Postimehes“ nr. 144 ilmunud kirjutiſeſſe „ja“ ning „ei“ wahel on (3. weerul 7. rida ülewalt) ſattunud eſitaw trükiwiga, mida ſiinkohal kiendada palume. Nimelt tuleb tähendatud tohal „Läti ſtatiſtika“ aſemel lugeda „Läti Stutſeka“.

Kõned, koosolekud ja pidud.

Naiſſeltſi liikmeteõhtu teelauaga ſeniſteſt ruumideſt lahkumiſe puhul neljapäewal, 4. juunil kl. 8 õhtul. Liikmete rohke oſawõtt ſoowitaw.

Kiriklikud teated.

Lätikeelne jumalateenistus jääb 7. juunil Jaani kirikus pidamata, ſeſt õpetaja peab ſelleks päewaks Walka ſõitma.

Lainſe kirik. Pühapäewal, 7. juunil kontſert-jumalateenistus. Jurl. õp. A. Pähn Tartuſt. ülik. kog. ſegakoor „Cantate Domino“ helikunſtnik A. Karafiini juhat. ſolist proua A. Kopli-Wiegandt, orel A. Karafin. Wäraſt jumalateenituſt kl. 1 l. waimulik kontſert.

Torma kirik. Pühapäewal, 7. juunil jumalateenistus leerilaſte õnnſtamiſega. Kell 5 p.l. waimulik kontſert. ülik. kog. laulujeſtii „Cantate Domino“ segakoori poolt helikunſtnik A. Karafini juhatusel. Solist proua A. Kopli-Wiegandt, orelil A. Karafin.

„Wanemuiſe“ aias täna ſümfooniakontſert.

Solistina eſineb wiiulil hra Saboſchnik (rilidi), mängides ühr Saraſate ja ühr Wieniawſki pala. Muidu kawas Beethoveni 8 ſünf., Griegi palu keelpillidele ja Liſzti „Eelmängud“. Juhatab Ed. Tubin. Pileihinnad 45 ſenti, õpilaſteile 25 ſenti.

„Cantate Domino“ laſtekoori harjutus on neljapäewal kell 6 p.l. Wõidu ruumes. Laſtekoori wõtjaſõit on rühap., 14. juunil.

Salme Kunni naiskoori harjutamine on neljapäewal kell 8 õhtul. Gildi t. 8. Wõhap., 7. juunil on kontſert Põlwas. Lähtu õhtu laup. kell 7 õhtul. Taewaskotta.

Kohati weel hoowihma.

Neljapäewa ööſel ja enne lõunat merel paiguti tormipuhangulſed, maal keſkmiſeſt kõwemad, pärast lõunat üldiſelt raugewad lääne ja loode tuuled, muutlik pilwiſus, kohati weel hoowihma. Temperatuur ſuurema muutuſeta.

Ilmaaade kolmapäewal, 3. juunil.

Eilne Põhjalahe madalrõhkkond ſüwenenud 740 mm ja laienenud kogu Põhja-Euroopaeſſe. Tema wihmaſajud waldawad endiſelt Keſk-Soome ja Keſk-Skandinaawia. Madalrõhkkonna tagakülje ja ida ſiſis lewiwad Skandinaawia jahedad õhumaſſid ja wallutaſid öö jooſul Läänemere idakalda ja ſuundumad ſiit Lääne-Weneſſe.

Läänemerel puhuwad kuni 7-pallilſed läänekaarte tuuled. Eestis oli eile 11—26 kraadi, ööſel 7—12 kraadi ja täna hommikul 9—14 kraadi ſooja. Õõſel ſadas Eesti paiguti hoowihma.

Tartu ujulas oli kolmapäewal weeſoojus 18,2 C. kraadi, õhuſoojus 15,9 C. kraadi. Suplejaid oli teiſipäewal 500.

Wastutaw toimetaja **Oskar Mänd.**
Wäljaandja **Eesti Kirjaſtus-Ühiſus „Postimees“.**
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Oksjon.

Pikalaenu Pank teatab, et Panga põhikirja §§ 46 ja 39 alusel **müüakse 17. juunil s. a. kell 13 avalikul suusõnaliſel enampakkumiſel Räpinas, A-S. Räpina Paberivabriku asukohal A-Seltsi poolt Pikalaenu Pangale panditud vallasvarad,** mis asuvad Räpinas ja Tartus, alljärgneva nimekirja järele:

A. **Räpinas, paberivabrikus:**

aurukatel, horisontaalne, suitsutorudega,
Kornwalli aurukatel,
statsioon, lokomobiil ca 65 h. j.
sirgvoolu dünamo 17,5 kv.,
kara-katel,
kollerveski,
2 rooli paberimassi jaoks,
paberimasin ühes kõikide juurekuuluvate osadega,
sentrifugaalpump,
aurumasin ca 35 h. j.
detsimaal kaalud,
paberilõikamise masin,
paberirullimise-lõikamise masin,
kalander,
papimasin ühes kõikide juurekuuluvate osadega,
2 treipinki,
bürooklambrite masin,
ekstsenterpress (knopkamasin),
sirgvoolumootor 8 h. j.,
paberikreppmasin.

B: **Tartus, Kaluri tän. 15:**

2 automaatset kotimasinat.

Vallasvarad tulevad müügile koos ja hinnatud kokku Kr. 15.000.— Müük algab hinnatud hinnast. Müüdavate vallasvarade üle võib saada lähemaid teateid Tallinnas, Pikalaenu Pangas ja Eesti Panga Tartu osakonnas.

Pakkumisest osavõtta soovija maksab enne pakkumise algust 10% müügile määratud vallasvarade hinnatud hinnast kautsjoniks, milline sissemaks ostuhinna hulka arvatakse või enampakkumisest loobumise korral tagasi maksetakse.

Ostuhinna ja ostuga seotud tempelmaksu 1% ostuhinnast on ostja kohustatud maksma Pikalaenu Pangale ehk Eesti Panga Tartu osakonda hiljemalt järgmisel päeval kell 12.

Ostuhinna ja tempelmaksu tähtajal mitte äratasumisel ei kuulu kautsjon milgil tingimusel tagasimaksmisele.

Pikalaenu Pank.

«Ökonoomia»

Uueturu tän. nr. 24. Meltsiveski tän. 28.

Riiete keemiline, põhjalik puhastus.

Riiete, kangaste ja lõngade värvimine. Täiendatud, asjatundlik tööjõudude koosseis. Korralik ja kiire töö. Odavad hinnad.

MÜÜA:

kapsataimi (20 senti 100 tk.), **kaalitaimi** (15 snt. 100 tk.), **kõrvitsataimi** (5 snt. tk.), **tomaaditaimi** (5 senti tükk). (Suured taimed inglise sortides suure ümmarguse viljaga). Tartus, Saekoja tän. nr. 38.

Suurem ja vanem jalanõude äri Tartus vajab otsekohe

vilunud müüjannat,

kes vähemalt kolm kohalikku keelt. Kirjad ühes elulookirjeld. slt. „Suuräri“ all.

KOGUTEOS EESTI PILDIS JA SÕNAS

II ümbertöötat. ja tunduvalt täiendatud trükk. 200 lhk. suures kaustas, 365 pildiga kriit-paberil ja tekstiga neljas keeles: eesti, prantsuse, inglise ja saksa keeles. Raamatu kokkuseadmisest ja ümbertöötamisest võtsid osa: prof. Cedeberg, prof. Csekey, prof. Granö, Hanno Kompus, N. Köstner, E. Laaman, A. Laipman, J. Lintrop, G. E. Luiga, M. Martna, G. Meri, dots. H. Sepp, A. Tooms, H. Veilner, E. Virgo.

Linases köites 10 kr., broš. 850 s.

PEALADU:

POSTIMEHE RAAMATUKPL.

Tartus, Suurturg 16.

Tartu Lastekaitse Ühing vajab
Kukulinna suvekoloniile

pereemandat-keetjat.

Arvepidamine tarvilik. Tempelmaksustatud sooviavaldused elulookirjeldusega esitada Ühingu juhatusele Tartus, Gildi t. nr. 8 (linna kooliambulantsi ruumes).

JUHATUS.

Äriruum

välja anda Söögiturul. Läähemalt Tartus, Suurturg nr. 17, rohukaupluses.

Suurim ladu Tartus

TAPEETE

Kõige moodsamad ja uuemad mustrid. Hinnad võistlemata odavad. Jällemüüjatele vabriku hindadega laost ehk otsekohe vabrikust.

MARKUS-SEEZEN — Suurturg nr. 5.

Ära anda

toiduainete kauplus

ühes korraliku elukorteriga ja leivaahjuga. Teateid saab Tartus, Võru tänav nr. 108, poest.

Müümised

Priimused

tahtidega ja ilma ning kõiki nende üksikosi.

A-S. D. Mirwitz & Pd
Tartus, Raekoja tän. 6.

Müüa

saaligarnituur,

puhveti- ja riidekapid, kirjutuslaud, mahagonist saali mööbel, kirjutusmasin, suured peeglid jne. Promenadi tn. 8, pruugitud mööbli äri.

Müüa patent neljavedruga (sarapan)

vanker,

terasköis, pikkus 52 m, ümbermõõt 5 sm. Küsida E. Looderaualt, Uueturu tn. 11.

Müüa tammepuust

söögitoa sisseseade

ja raamatukapp, nahksohva, tugitool ning pähklapuust tualettlaud. Näha Roosi 4—1.

Õitsvaid tomati, kapsa, kaali, sibula, puru, loomapeedi ja teisi

taimi

on saada. Karlova tn. 84.

Kalastamiseks väike

mootorpaat

müüa. Teateid saab Kivi tn. 14—3 ehk Tööstuskoolist, Verniku käest.

Juhtum. hea „puhta usuga“

hobune,

vanker ja riistad müüa. Küsida hoovipidajalt. „Odessa“ sissesõiduhoovis, Kauba t. 7.

Müüa odavasti

torw-, käſi- ja jalgpalle.

Tartus, Riia tn. 23.

maatõrbe

Müüa

(ka kõrbusa ja liiva). Roosi tän. 5—1.

Loomapeedi

taimi

(Eckendorf) on odavasti müüa Herne tn. 42.

Sõnnikut

müüa. Meltsiveski tn. 26.

Pruugitud meester.

jalgratas

müüa. Näha saab neljap. ja reedel kl. 12—6 Kesk t. 9—9.

Müüa hea lüpsmasaaja

lehm.

Teateid Kalaturg, teemajast.

Müüa 6 ilusat kasepuust uut

tooli

4 kr. tükk. Jaama t. 26—1.

Loomapeedi

taimi

suurel ja väiksel arvul saada. Karlova tn. 80.

Lapsewanker

müüa. Karlova tn. 75.

Roelas

võtavad «POSTIMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu hrad ARNOLD SIREL ja HUGO MARTINSON.

Ostmised

Ostetakse ehituse telingu materjali, 3 ja 4 süllaseid

kuuselatte

ning peenemaid **propse.** Teat. Rinnalaste koduehitus, Katoliku tän.

Ostetakse suurel ja väiksel arvul kooritud

pajuwitſe.

Tartus, Jaani 23.

Kaſelaudu

2½" paksuses ja mitte alla 10' pikkuses ostab a.-s. Ilmarine, Tallinnas, postkast nr. 330.

Soovin osta head lüpsjat

lehma.

Kaubahoov 39.

Soovin osta pruugitud

lapſewankrit.

Teatada Söögiturg nr 5, Jacobson.

Töötsimised

Maalritöid,

sisemisi ja välimisi võetakse vastu asutustelt, seltsidelt, koolidelt ja majaomanikkudelt. Töö on korralik. Kõnelda kella 11—12 ja 4—5 p. l. Tartus, Vallikraavi t. 18, II kord. Lekt. A. Krahe, end. ehitusettevõtte ja puutööstuse omanik.

Lasteta vanem abielupaar soovib

majahoidja

kohta. Puu- ja rauatöö oskus. Soovitused. Kirjad slt. „M.“ all.

2 neidu

soovivad kohta koka abiks. üksiku juurde või ettekandjaks, võib omast kodust käia. Raekoja tn. 62—3.

Keskkooli hariduſega preili soovib mingiſugust

teeniſtuſt.

Teat. ſlt. „375“ all kuni 15. juunini.

Neiu ſoovib naiſpeſu ehk meeſte triikſärgi õmbleja

käealuſeks.

Kirjad ſlt. „Õmbleja käealuſeks“.

Sisſetöötatud

hambaarſti koht

alevis ärareiſi pärast edaſi anda. Eeſõiguſe eeſt kr. 50. Teatada ſlt. „Hambaarſt“ all.

Saviſt

tarjalaut

ehitada anda Nõoſ. Kaupa teeb omanik Tartus, Vene t. 26—9, Lõoke.

Kaſulapſeks

anda terve poeglaps 1 aaſta 6 kuud vana. Teateid ſlt. «Kaſulaps» all.

Alaliſelt ſõitev

agent

ſaab odava kaaſaſõidu ſõiduautol. Teat. ſlt. nr. 15 all.

Leitud

Leitud pakk

mingiſuguſte raudaſjadega Henningi platſilt. Kätte ſaada võib lehemüüjalt Lill ja Hakkaja apteegi juureſt, kuulutuſe kulu eeſt.

Kadunud

Kaotatud **kuldbreſ** (kallis mälestus) 26. mail Maarja ſurnuaialt tulles Narva tänavani. Teat. leitud asjade büroosſe vaevatasu eeſt.

Kirepi poes

müüb **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** üksikuid numbreid ja võtab kuulutuſi ja tellimiſi vaſtu

pr. L. Lauri.

Dr. med. August Luck

Sünd. 16. mail 1860., surn. 3. juunil 1931. a.

Matmine reedel, 5. juunil s. a. kell 15.

Vaikses leinas omaksed.

Lahkus vaikselt igavesse rahusse 2. juunil kell 1 p.

Jaan Adu p. Kurg

Sünd. 21. juulil 1861. a.

Ärasaatmine leinamajast Kastani tän. 17 vana Jaani kalmistule 4. juunil kell 7 õhtul.

Sügavas kurbuses tütar, väimees ja lapselapsed.

Pika raske haiguse järele lahkus 1. juunil s. a. meie keskelt

Kaarel Mitt

Sünd. 27. nov. 1850.
Surn. 1. juun. 1931.

Matmine 7. juunil s.a. kell 4 p. l. V. Kambja Kivistikult Kambja surnuaiale.

Mälestavad leinas omaksed.

Vanemuise aed.

Neljapäeval, 4. juunil kell 9 õhtul

SÜMFOONIA kontsert

Juhatab **E. TUBIN.**
Solist: **B. SAPOŠNIN.**
Kannab ette:
1. Andaluusia romanss — Sarasate.
2. Scherzo-Tarantella — Veniavski.

Pääsetähed 45 senti, koolioõpilased 25 s.

T W T

Pühapäeval, 7. juunil.

Käsitööliste Seltsi alas, Tiigi tän. 64

XVII traditsiooniline

Rahvapidu.

Loterii allegri.
Kontsert.
Tants.
Lilleloterii.

II Diviisi ja **tuletõrje orkestrid.**

Näitemäng.

Õhtul tulevärk.

Algus kell 2 päeva.

Kongota Tuletõrje Selts.

Pühapäeval, 7. juunil s. a.

Agnes Taari

Emake maamuld

Tegevad: kirjanik **Agnes Taar,** Amalie Konsa, R. Ratassepp ja teised.
Näitejuht: Rud. Ratassepp, «Vanemuise» näitleja.

Algus kell 9 õhtul. TANTS.

TALLINNA LINNA NAISKUTSEKOOLI
õpilaste tööde järjekorraline

NÄITUS

on 6—9. juunini s. a., Tui tän. 12, Tallinnas.
Avatud kl. 9—19 igapäev.

1. Pesuõmblemise osakond tikandusega 3 a.
2. Rõivaõmblemise osakond tikandusega 3 a.
3. Kudumise osakond värvimisega 3 a.
4. Majapidamise osakond aiatööga 2 a.
5. Kübarate ja lillede valmistamise kursus 1 a.

Esperanta Turista Komisiono.

Huvireisid:

1. Stockholmi.

20. juunil, 18. juulil, 8. aug., kestus 3—10 päeva. Edasitagasi Kr. 23, 30, 40 ja 50 ühes passi, viisa, juhtimise ja korteriga Stockholmis. Muuseumites jne. hinnaalandus.

2. Lapimaale.

22. juunil Soome kaudu. Edasi-tagasi Kr. 80. Kestus umb. 10 päeva. 500 klm. üle polaarvöö, üldse 5000 klm. Soomes, Rootsis ja Norras. Kesköine päike, laplased, põhjapõdrad, kõrged mäed, fjordid.

3. Läti laulupeole Riiga.

19.—22. juunini. Kõige odavamad hinnad. Vilunud juhtimine. **Osavõtt vaba kõigile!** Ülesanda hiljemini nädal enne ärasõitu. **F. Lepiku kellasepa äris,** Promenaadi nr. 3, Tartus.

Lõve vald, Valgamaal, vajab Lõve 6-kl. algkoolile kutseõiguslist

õpetajat-juhatajat.

Valimire on Lõve vallamajas vallavolikogu ees 19. juunil s. a. kell 14. Isiklik ilmumine soovitav. Sooviavaldused ühes dokumentide ja lühikese eluloo kirjeldusega ning tempelmarkidega varustatult saata vallavalitsusele hiljemalt 17. juuniks s. a. Vallamaja asub 4 klm. Tõrva linnast, kuhu võib sõita autobusega Valgast, Pukast ja Viljandist.

Lõvel, 1. juunil 1931. a. nr. 50.

Vallavanem **J. Kütt.**
Vallasekretär **J. Tangson.**

Dorpater Städtische

Deutsche Grundschule

und

Dorpater Städtisches

Deutsches Gymnasium

für Knaben und Mädchen. Aufnahme- und Kontrollprüfungen: 11. Juni 9 Uhr morgens. Direktor: **K. Zeddelmann.**

TEADAANNE.

Antsla jaosk. kohtupristavi määramisel tuleb 8. juunil s. a. kell 12. Antsla alevis teistkordselt

müügile Antsla Piimaühisuse sisseseade ja maja,

mis kõik täitsa töökorras.

Korteripakkumised

Puhas päikesepaisteline

korter

3—4 tuba, eestuba, köök, üürile anda Sõbra tän. 10, aia sees majas.

Soe päikesepaisteline

korter

2 tuba köögiga välja üürida. Võru tn. 48. Näha kl. 8—10 ja 6—8.

3-toaline

korter

ühes eestoa ja köögiga sellele, kes soovitab korraliku 2-toalise korteri. Teat. slt. kuni 9. VI. s. a. „Soe“ all.

Kahe- ja ühetoal.

korter

ära anda. Tähtvere tn. 72.

Korter

2 väheldast tuba välja üürida ja õuna-aed. Õnne t. 7—4.

Korter,

3 tuba, eestuba ja köök vagusale perekonnale üürile anda. Puiestee tn. 55, majaomanik, korter 5.

Korterid,

2 ja 4 toaline, köögiga üürile anda. Karlova tn. 20.

Korter,

3 tuba, köök, eestuba, välja üürida, alumisel korral. Vladimiri tn. 7.

Korter,

kaks tuba, köök,, elektrivalg., kõik teised ruumid. Turu tn. 68—9.

Korter,

3 tuba, eestuba ja köök üürile anda. Küsida Lao tn. 6—1.

Korterid,

2 kahe toaga ja köögiga, välja anda. Võru tn. 57.

Ühetoaline remonteeritud

korter

üürile anda. Aleksandri tän. 84, krt. 14.

Välja üürida

möbl. tuba

elektriv. Tarv. korral köögitarv. Tähe tn. 96—4.

Mööbliga tuba

ära anda kesklinnas, ametiskäijale. Küsida Rüütli tn. 11, Kivastik.

Väike mugav

möbl. tuba

päikesepaistel., erasissekäik. Vladimiri tn. 2—2.

---

2 möbl. tuba

köögitarvitamisega ära anda. Väike-Tähe tn. 10—1.

Möbl. tuba

ära anda. Roosi tn. 1—2.

Üks mugav

möbl. tuba

üürile anda, võib ka kaasüürnik olla. Karlova 50—12.

Moe-, pudu- & pesuäri

Venn. Lepp

TARTUS, KAUBAHOOV 2, PROMENADI 2

soovitab rikkalikus valikus:

Triik-, võrk- ja tennissärke
Supel- ja **võimlemistrikoosid**
Sukki ja sokke. Naistepesu
Siidi- ja villaseid pluusisid
Kaelasidemeid
Siidikaelasalle
Vihma- ja päevavarje
Talutuskeppe
Tenniskingi j. n. e.

Kaabusid

Hinnad võistlemata odavad. Müük suurel ja väiksel arvul.

SUUR VÄLJAVALIK

Täite-sulepäid

inglise- ja saksa vabrikutest. Uudis täitesulg **„Triumph“** hind 50 senti. — Täitesulepea **tinti** Watermann'i, Pelikan'i jne. vabrikutest.

„Postimehe“ raamatukauplus
TARTUS, SUURTURG NR. 16.

Vanaaegseid kõrgeväärtuslikke

tellis- ja katusekive

Müüakse suurel ja väikesel arvul soodsate hindadega. Teateid saab järgmistes asukohtades. Tartus, Raekoja tänav 19/21, telefon nr. 1022. Kaagvere-Luunja parve telefon nr. 409. Karistaja asundus E. Nursi. Kojuviimisi tellimiste peale täidetakse kiirelt veoautoga.

Austusega **J. Adoberg.**

Äksi koguduse juhatus

kuulutab käesolevaga, et pühap. 7. juunil s. a., kell 12 on nõukogu koosolekul, koguduse kantseleis

kiriku ja õpetajamaja kaluste lõpliku remonttööde vähempakkumisel väljaandmine

Pakkumisest osavõtjail tuleb 10% pakutavast summast sisse maksta.

Juhatus.

Suurt raha teenib,

kes kohapeal valmistab ja müügile saadab:

1. Kihiseva limonaadi vürflid ja pulbrid, millega tarvitaja kodus maitsevat, karastavat limonadi võib vaimistada.
2. Tarvitamisvalmis söögijäätise pulber, igas maitses.
3. Küpsetamisvalmis koogijahu, 8 mitmesuguse sordi jaoks.
4. Kunstpuuvilja-gelee koogid, tordid, vaflid einelaudadel, kohvikutes, limonadi kioskides esim.-järgu müügiartiklid.

Meie juhatuse järele võib igaüks valmistada ilma masinate abita. Adresseerida: **Riga,** postkast 363, «Moderne Fabrikation».

Kõige suurem valik

TAPEETE

15 sendist alates rull. — **Paberiäri „KODUMAA“** Tartus, Aleksandri t. nr. 10. — Kaupmeestele hinnaalandus.

Kastre mõisas on pikema aja peale

suur hoone

kõlbulik veski sisseseadmiseks **rendile anda.** Teateid saab koha peal ehk telefon 599-4.

Kastre mõisas on ära anda mitmesugused müürsepa ja plotniku

remonditööd

Teateid saab koha peal ehk telefon 599-4.

Päikesekülline erisisse k.

möbl. tuba.

Soovikorral ka köök tarvitada. Herne tn. 5—4. Samas leiab ka naisterahvas kaasüürilisena korteri.

Aia sees majas erasissekäiguga, päikesepaisteline

möbl, tuba

välja üürida. Tähe tn. 96—3.

Mööbleeritud

tuba

täitsa eraldi sissek. 1 ehk 2 härrale välja üürida. Kroonuaia tn. 35—1, kl. 2—4.

Tuba

ja väike köök saavad vabaks. Soodsad sealihaga kauplejale. Jaama tn. 16.

Ilus möbl. tuba

odavasti välja üürida. Tartus, Vladimiri tänav nr. 3—4.

Äriruum,

(2 tuba) kõlbulik ka tööstusele, ühes elektri, gaasi ja veega välja üürida. J. Johanson, Rüütli tn. 24.

Poeruumid

välja üürida. Küsida Viljandi tän. 10—3.

Nüüd ehk jaanipäevaks ära anda

toiduainete-kauplus

õige vähese kaubaga, ühes korralikkude eluruumidega. Kastani tn. 143.

Korteriotsimised

Riigiametnik vajab nüüd ehk edaspidi 2—3 toal.

korterit

Teat. slt. „33“ all.

Vajatakse

korterit

3—4 toa, eestoa ja köögiga. Teat. slt. „8. juuniks“.

Lasteta abielupaar soovib minna kohe

suwitama

2 näd. maale tallu, looduslik. ilusasse kohta (vesi, mets). Teat. Vabaduse tn. 38.

Soovin maale ehk alevisse

äriruume.

Teatada Antsla, Veski tn. 10, Th. Vill.

Tööpakkumised

Vajatakse korralikku

teenijat

kes iseseisvalt ja hästi keeta oskab. Koha saab, kes varemalt haritlasperekonnas teeninud ja kel head tunnistused. Suveks ärasõit. Tulla Maarjamõisa tn. 50 (õues) kella 1—2.

Tüdrukut

maale linna lähedale tarvis talutööde peale. Teat. saab Kesk tän. 28—7.

Tarvis tallu tublit

poissi

kes täielikult põllutööd tunneb. Kaupa tehakse neljapäeval, 4. juunil kl. 10—12 „Liivimaa“ sissesõidu hoovis, Riia ja Pepleri tän. nurgal.

Loftijat

kohe tarvis provintsilinna, võib ka äriosanikuks tulla. Järelpärida neljap. kella 1 p. l. isiklikult Narva tn. 65, juuksetööstuse ärist.

Vajatakse korralikku

teenijat,

kes tubaseid töid ja keetmist tunneb. Narva tn. 4, A. Lass.

Dr. H. Piirako

naha-, sugu- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.
Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.
Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Karlova 15.

Dr. med. Lellep.

Närvi- ja hingehaigused. Suvekuudel äripäevadel (peale neljapäeva) 3—5.

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Advokaat

Egon Umblia

Elan nüüd Riia tän. nr. 2.
Kõnet.: kella 9—10, 3—5

Vilunud

töölist ja õpilasi

vajab pealisnaha tööstus. Tartus, Poe tänav nr. 9—6.

ütsiteenijat,

kes hästi keeta oskab, on tarvis. Vabaduse puiestee nr. 12—2. Tulla kella 9—1.

Vajatakse vilunud

pesuõmblejat ja **kleidiõmblejat.**

Narva tn. 38—3.

Vajan

kleidiõmblejaid,

kes tööd täiesti tunnevad. Raekoja tn. 10, A. Saart.

Tarvis

teenijat,

kes keedab. Veeriku tn. 6.

Palun seda ausat

naisterahwast,

kes pealt nägi 14. aprillil s. a. Tartus, Tiigi tn. nr. 52, V jaoskonna rahukohtuniku hoone ees, kui keegi meesterahvas vanemat naisterahvast vägivallaga sundis pudelist midagi sisse jooma, teatada oma aadress Lodja tän. nr. 5, kuduja.

Elwas

Joh. Sepa rohu- ja värvikaupl. müügil „Postimehe“ üksiknumbrid.

Üleilmline kuulsus.
Frenoloog ja
selgeltnägija.
E. M. Kraft.
Tartus, Puu t. nr. 17, k. 2. Ainult 18. juunini.

Kuulsaim
HIROMANT
tõetundja, kes saatuse ära ütleb. Tartus, Turu tän. nr. 75, kort. 4.

Ilmakuulus tõeprohv. saatuse selgeltnägija
PEEP ASTRO-HIRO.
UUETURU 25.
(Välja lõigata!)